

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

ETIKA TĚLA

- 8 Rozhovor s rodiči, kteří prošli procesem umělého oplodnění – M. Sabo
- 17 Homo sapiens, nebo robo sapiens? – P. Gallus
- 38 Kunzárna v Herlíkovicích v provozu – J. Hofman
- 48 Rozhovor s diplomatkou Evou Filipi – P. Hanych

KŘESŤANSKÉ MEDITACE

25. - 31. SRPNA 2025

ČAJKOVSKÉHO 10

Zveme Vás na křesťanské meditace,
které se budou odehrávat v zahradě
ve vnitrobloku Druhého sboru
Českobratrské církve evangelické
na Žižkově ráno od 8:00 a večer od 20:30.

Církevní příslušnost není nutná.

Z důvodu omezené kapacity nás
kontaktujte na email:

krestanskemeditace@seznam.cz

VSTUPNÉ JE DOBROVOLNÉ

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

TÉMA

- 7 Biblická úvaha – *T. Trusina*
- 8 Rozhovor s rodiči, kteří prošli procesem umělého oplodnění – *M. Sabo*
- 12 Etické výzvy dnešní doby – *J. Halama*
- 14 Rozhovor s fyzioterapeutem Jiřím Kubešem – *J. Hofmanová*
- 17 Homo sapiens, nebo robo sapiens? – *P. Gallus*
- 19 Asistovaná reprodukce v Božích rukou – *P. Hanych*
- 22 Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 29 Tématem letošní Noci kostelů byla naděje – *A. Rozbořilová*
- 32 Potkali se u Řehlovic – *kol. autorů*
- 33 Budoucnost obchodu v Jungmannově ulici – *M. Balcar*
- 35 Otevřená zahrada zve – *P. Pivoňka*
- 36 Česko-německý sborový den v Chodově – *A. Rozbořilová*
- 38 Kunzárna v Herlíkovicích konečně v provozu – *J. Hofman*
- 40 Ekumenický seminář o těle a gestech při bohoslužbě – *M. Chalupski, M. Lukášek*
- 41 Zástupci mládeže se setkali se synodní radou – *D. Bláha*
- 41 Benefiční festival Zahrada oslavil pět let ve velkém stylu – *M. Hrabal*

DIAKONIE

- 43 Jsem samostatná jednotka – *A. Šůra*

SLOVO

- 47 Nejstarší kniha v našem archivu – *M. Fůrová*
- 48 Rozhovor s diplomatkou Evou Filipi – *P. Hanych*
- 52 Odvody do Personálního fondu budou o trochu méně bolestivé, než jsme čekali. Proč? – *P. Štulc*
- 54 Po stopách Jana Husa – *A. Rozbořilová*
- 57 Smíchovský sbor nezapomíná – *Ž. Vobrová*
- 59 Rozhovor s koordinátorem projektu Pobyty pro Ukrajinu Jakubem Zajícem – *T. Zajíc*
- 61 Poslední slovo – *T. Rinecker*

ÚVODNÍK

Je moje tělo moje?

Je tu léto a s ním opět i dvojčíslu našeho časopisu. I tentokrát jsme pro vás připravili obsáhlejší čtivo na letní měsíce. Není to však čtení úplně oddechové. Na řadu totiž přišlo téma „Etika těla“, které s sebou nese řadu obtížných, ba až kontroverzních otázek: od tělesných modifikací přes biotechnologii až po umělé ukončení těhotenství či eutanazii. Kudy do nich? Jak se jich jako křesťan, který bere svoji víru poctivě, nezříct, ale zároveň nedělat zbrklé a zjednodušující soudy? Sama se zdráhám nějaké soudy vydávat. Domnívám se, že mi nepřísluší posuzovat něčí složitou situaci, když se v ní sama nenacházím a nevím, čím si daný člověk prochází. Konkrétní životní okolnosti jsou vždy složitější, než se to jeví v teorii od stolu. Je dobré, že nám evangelická etika (nebo spíše morálka) umožňuje volněji manévrovat v konkrétních situacích, které s sebou nesou různá specifika. Zároveň ale na nás klade větší nároky v rovině osobní odpovědnosti – před svým svědomím, před společností, před Bohem. Apoštol Pavel připomíná, že tělo je chrámem Ducha svatého. Naše tělo, které obýváme, není pouze biologickou hmotou, ale Božím stvořením. „Nepatříte sami sobě,“ připomíná Pavel. Jsme vyzýváni, abychom se svým tělem jednali jako s něčím, co nám bylo svěřeno, kde jsme vlastně v pronájmu. Ale jak to jde dohromady s individualismem, který je součástí protestantské tradice? Do jaké míry je moje tělo opravdu moje? Mohu s ním dělat, cokoliv chci? A kde hledat vodítka, která by mi pomohla se v tom zorientovat? Vystačíme si jen s Bibli? V tomto čísle návody nenajdete. Místo toho ale nabízíme příběhy. Příběhy lidí, kteří náročná dilemata řešili a museli se v nich nějak rozhodnout. Příběhy, které ukazují, co těmto rozhodnutím předcházelo a co taková osobní odpovědnost znamená. Ať už vám budou blízké či nikoliv, věřím, že v nich najdete inspiraci i nové perspektivy.

Adéla Rozbořilová

Noví církevní kantoři byli pověřeni ke službě

V neděli 29. června 2025 se od 14.30 hod. v evangelickém kostele J. A. Komenského (tzv. Červený kostel farního sboru Brno I) uskutečnily slavnostní bohoslužby, při nichž byli pověřeni ke kantorské službě noví absolventi Semináře církevní hudby Evangelické akademie (SCHEA).

Úspěšnými absolventkami a absolventy tříletého církevního hudebního semináře jsou Zuzana Burešová, Lenka Gladavská, Hana Jeřínková, Elena Kamasová, Alexander Koukol, Matyáš Moravetz, Tereza Oravcová, Jan Pikna, Michael Sojka, Josef Suchý, Jiří Zeman, Marta Zikmundová, Marta Židková a Ondřej Židek. Pověření pro kantorskou službu v církvi jim slavnostně předal synodní senior Pavel Pokorný a synodní kurátor Jiří Schneider.

O výjimečnou hudební stránku slavnostních bohoslužeb se postarali sami absolventi. V jejich podání zazněly vokální a varhanní skladby. Program sestavil celocírkevní kantor a vedoucí semináře Ladislav Moravetz. Událost byla nejen duchovní slavností, ale i oslavou církevní hudby a služby, kterou noví kantoři a kantorky přinesou do života farních sborů ČCE. Zde budou pečovat o bohaté dědictví evangelické církevní hudby, pomáhat ve sborech

při bohoslužbách i při různých setkáních, učit novým písním a stylům, pracovat na aranžích, cvičit, povedou hudebníky i sbory, budou doprovázet... Zkrátka pomohou (nejen) sborovým společenstvím objevovat a rozvíjet poklad v podobě unikátní českobratrské hymnologie, jejíž tradice trvá po mnoho staletí.

Hof, foto: ARO

Letošní Modlitba za domov má téma Pravda vítězí

Ekumenická rada církví v ČR (ERC) ve spolupráci s církvemi a dalšími partnery připravuje již 19. ročník Modlitby za domov. Hlavním cílem Modlitby za domov je připomenout v den státního svátku 28. října vznik samostatného československého státu slavnostní bohoslužbou v přímém přenosu České televize.

Téma letošní Modlitby za domov „Pravda vítězí, i když na čas poražena bývá“ vychází z odkazu Mistra Jana Husa. Při bohoslužbě promluví historik Jaroslav Šebek, římskokatolický kněz a biskup plzeňský Tomáš Holub a synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný.

Hudebně ji doprovodí Pavel Helan a česko-ukrajinský pěvecký sbor Sonjašnyk z Litomyšle a moderovat ji bude Eliška Zvolánková. Bohoslužba se bude konat za přítomnosti představitelů církví ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého na pražských Hradčanech – v jednom z více než 240 center Komunity kříže z hřebů na celém světě, které se podílejí na šíření míru a smíření.

Do Modlitby za domov se mohou již nyní v rámci výtvarné soutěžní přehlídky zapojit také děti a mládež svými výtvarnými pracemi a před státním svátkem také místní farnosti a sbory

vlastními akcemi a všichni lidé dobré vůle svými modlitbami.

Více informací najdete na www.modlitbazadomov.cz. Připojte se k letošní Modlitbě za domov i vy.

Aleš Čejka, *Ekumenická rada církví v ČR*

Domov Pomněnka získal titul Stavba roku 2024 Kraje Vysočina

Domov Pomněnka, postavený a provozovaný Diakonií Českobratrské církve evangelické v Novém Městě na Moravě, zaujal odbornou porotu soutěže Stavba roku 2024 v Kraji Vysočina. Kromě hlavního ocenění si odnesl navíc také uznání od Svazu podnikatelů ve stavebnictví. Hodnotitelé ocenili především promyšlené provozní uspořádání a architektonické řešení stavby, které vytváří příjemné a útulné prostředí pro klienty s Alzheimerovou nemocí.

Autoři navrhli stavbu s důrazem na bezpečnost a domácí atmosféru. Objekt vyrostl v klidové zóně v širším centru Nového Města n. M. a nabízí zázemí pro třicet klientů v osmi dvoulůžkových a čtrnácti jednolůžkových pokojích. Kromě toho mohou klienti i personál využívat společenskou místnost, kapli, malé jídelny nebo uzavřené atrium uvnitř objektu. Pomněnka svému účelu slouží od září roku 2024.

Za investicí i provozem stojí Diakonie Českobratrské církve evangelické, konkrétně její středisko v Myslibořicích. Pomněnku významně podporuje také tamější evangelický farní sbor, který se podílel na shánění finančních prostředků pro stavbu i následné vybavení budovy. Novoměstští evangelíci například zdvojnásobili výtěžek celocírkevní Svatodušní sbírky v roce 2023, která díky tomu vynesla téměř dva miliony korun.

Diakonie Myslibořice/Domov Pomněnka

Církev má pět nových duchovních

Synodní rada Českobratrské církve evangelické (ČCE) udělila a v pondělí 23. června 2025 slavnostně předala osvědčení o způsobilosti k ordinované službě v ČCE pěti absolventům vikariátu a jáhenské praxe v ročníku 2024/2025.

Získání osvědčení předchází důkladná příprava ke službě kazatelky či kazatele. Po dokončení studia na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy nastupují zájemci na roční praxi v některém z farních sborů církve. Jejich působení přitom hodnotí přidělení mentori. Hodnotí se také účast na seminářích a další povinnosti. Poté kazatelští adepti předstoupí před Komisi pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe a k závěrečnému pohovoru se synodní radou.

Po úspěšném splnění všech požadavků se novými faráři letos stali Michal Devečka a Ondřej Zeman. Řady evangelických jáhnů a jáhenek rozšíří Marek Belza, Jana Peřtová a Johana Miriam Vorlová. Všichni noví duchovní zamíří do služby ve farních sborech ČCE.

Jejich společná ordinace, tedy pověření ke službě Slova a svátostí, by měla proběhnout při slavnostní bohoslužbě v neděli 5. října 2025 od 15.00 hodin v pražském kostele sv. Martina ve zdi.

Hof

TÉMA: ETIKA TĚLA

opalovací krém
helma na kolo
pásy v autě
očkování

mi poskytují relativní bezpečí

něco se ale nedá ochránit
změnit
vylepšit
a tak přijímám život

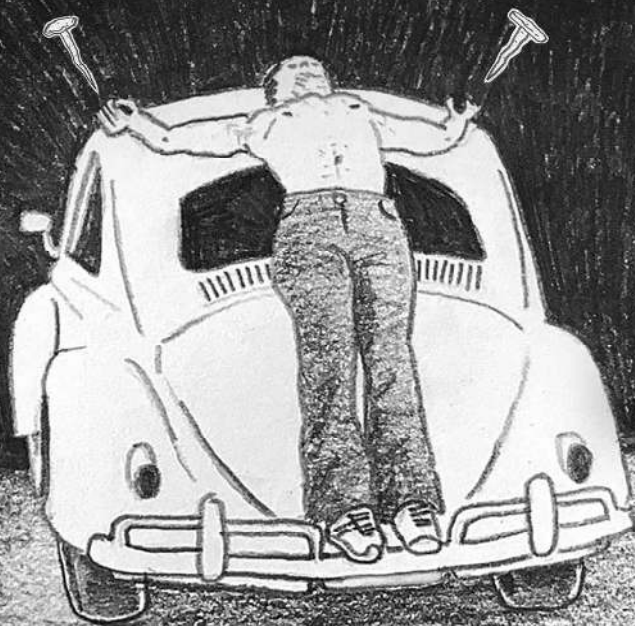
s nedokonalostí
s rizikem

prosím
o odvahu přijmout změnu plánu
o ochranný faktor smíření
o dar nadhledu a humoru
o sílu která vyklíčí v slabosti

bože
tvému umění
nečekaně požehnat
se otevírám

modlitba Lenky Ridzoňové,

kresba: Olda Holinka

Chris Burden
Trans-Fixed 1974

Pozvání k vděčnosti a odpovědnosti

Žádostiva jest a velice touží duše má po síncích Hospodinových; srdce mé, i tělo mé prozpěvují Bohu živému. (Ž 84,3)

Nemám problém s tělem, mám problém s etikou. Ethos totiž v Písmech SZ a NZ znamená nic víc než zvyk, postaru obyčej, tedy cosi správného jen proto, že se to v minulosti zaběhlo. Když se do světa a do života vtěluje příběh vysvobození a pravdy, musí se s mnohými obyčejí utkávat. Z narušování „našich správných obyčejů“ obviňovali svědky evangelia jak židokřesťanští tradicionalisté (Sk 15,1), tak představitelé antických protižidovských předsudků (Sk 16,21). S etikou jako souborem zaběhaných pravidel tedy opatrně, zejména když nás mají oslovit biblická témata.

Křesťané se ovšem mohou nechat oslovit biblickým pozváním k vděčnosti a odpovědnosti. Sledovat vyprávění o Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákovu, Otcí Ježíše Krista a nechat se jím nasměrovat jako tórou, dobrým ukazatelem k lidské důstojnosti a její obnově.

Vděčnost a odpovědnost smí počítat s tím, že tělo je dobrý dar. Není samo o sobě nositelem hříšného puzení ani konání. Když Ježíš odpovídá na to, co člověka znesvěcuje, tedy vzdaluje sounáležitosti s nebeským Otcem, upozorňuje, že nejde o to, čím se ládujeme (což jde do břicha a stráveno pak na příslušných místech z těla pryč), ale vychází to ze srdce, jež se přestalo ptát, kudy kam a kudy dál. Zničující sobectví (poněkud nešťastně pojmenované „skutky těla“) není produktem tělesných orgánů (jak si myslel chudák Origenes, který se kvůli tomu nechal vyklestit), ale postoje k životu, který na první místo staví své ego. A marketing, který nám a našim tělům vnucuje nepotřebné či škodlivé produkty, neútočí na naše tělesné orgány, ale manipuluje pomocí momentálně panujících obyčejů, co jíst, do čeho se oblékat a kde se dovolenkovat, abychom byli „in“.

Vděčnost za tělo nás upamatovává na to, že tělem sloužíme bližním. Solidarita znamená mj. tišit rány těla, jak to – navzdor obyčejí, že Židé se se Samařany fyzicky nestýkají – projevil soucitný Samařan. Celým tělem vstoupil do riskantní zóny, v níž se nacházelo tělo polomrtvého židovského kupce, a řešil rány jeho těla.

Kde zavládne nelidskost, přijde ke slovu mučení těla. Vydanost kvůli těm, kdo nerespektují lidskou důstojnost, je tělesným prožitkem. Trýzněný spravedlivý z Ž 22 prožívá svou opuštěnost jednotlivými údy svého těla. Proto odmítáme tělesné mučení a bráníme se ho omlouvat jako nezbytný prostředek k dosažení spravedlnosti či bezpečí. A proto podporujeme i úsilí, aby narozené děti nekončily v kojeneckých ústavách. Jsou totiž do budoucna ve svých vztazích i schopnosti věřit si natrvalo poškozené – jen proto, že se jejich těl po narození nedotýkala jedna láskyplná pečující osoba či pár.

To, kým jsem, kam směřuji, za čím jdu, prožívám a realizuji svým tělem. Takto nás zve žalámista, když píše: Žádostiva jest a velice touží duše má po síncích Hospodinových; srdce mé, i tělo mé prozpěvují Bohu živému. (Ž 84,3) Píseň takto vděčného stvoření je totiž záležitostí celého těla (jehož orgánem je pro SZ člověka i duše). Zpěv rozechvívá celou tělesnou schránku, což vědí ti, kdo zpívají vestoje.

Sama píseň se navíc ukládá do jiného mozkového centra než ostatní informace. Znají to ti, kdo doprovázeli blízkého ztrácejícího paměť (což je také tělesný orgán). Takoví lidé dokonce nerozpoznávají ani známé tváře. Ale při písničky se najednou přidají, oči i tváře se rozzáří – a my s nimi. Naše těla zas tvoří společenství a zažíváme bytostnou sounáležitost.

Tomáš Trusina

Naše děti jsou darem od Boha, jen přišly jinudy

S Aničkou a Vladem Grejtákovými o tom, že cesta k rodičovství nebývá vždy snadná

Manželé Anna a Vlado Grejtákoví bydlí v Říčanech, navštěvují evangelický sbor v pražských Strašnicích. Mají dvě krásné děti, Jozefa a Timoteje.

Aničko, děkuji, že jste s Vladem souhlasili a necháte naše čtenáře nahlédnout do velmi osobní části vašeho manželského putování. Mohla bys nás prosím vzít na úplný začátek? Kdy a jak jste se s manželem potkali?

Náš příběh začíná trochu jako z béčkového filmu, poznali jsme se ve škole, já studentka, on učitel. Velký skandál se ale nekonal, začali jsme se vídat a chodit spolu až několik let po mém odchodu ze školy. I tak jsme si ale museli náš vztah vybojovat, dokázat lidem, že to spolu opravdu myslíme vážně, Vlado před svými kolegy, já hlavně v rodině. Ale vlastně tomu rozumím, jaký rodič by byl nadšený a bez obav, když si devatenáctiletá dcera přivede o 16 let staršího kluka, ještě k tomu bývalého učitele. Teď jsme oslavili 10 let výročí svatby, tak snad už nám to všichni věří. (smích)

Tedy byla svatba. S jakým očekáváním jste do manželství vstupovali?

I když mi bylo jen těch devatenáct, hned jsem věděla, že Vlado je ten, s kým chci strávit život. O tom, že spolu chceme mít děti, jsme se bavili na druhém rande. Zní to hrozně klišovitě, vím, ale fakt jsme to tak cítili. Shodli jsme se ale, že asi bude vhodné chvíli se svatbou a dětmi počkat, i když já jsem si vždycky přála mít děti hodně mladá. Jen mě nějak nenapadlo, že ve

chvíli, kdy se rozhodneme, že jsme na děti připravení, ono to třeba hned nepůjde.

Kdy jste si s Vladem poprvé uvědomili, že cesta k miminku nebude tak jednoduchá, jak jste si představovali?

Já už po prvním neúspěšném měsíci snažení. Celé dospívání furt posloucháme, jak neotěhotnět, že člověk skoro má dojem, že se stačí o sebe neopatrně otřít. A nikdo vám moc neřekne, že ta šance je každý měsíc reálně opravdu dost malá a musí se potkat spoustu proměnných.

Co jste prožívali, když se početí delší dobu nedařilo?

Prvních pár měsíců jsme zůstávali poměrně v klidu. Když jsme sdíleli v užším kruhu známých a rodiny, že se o miminko snažíme, doneslo se nám pár zkušeností, že to prostě pár měsíců trvá. Pak se ale přidal velký tlak v podobě smutné diagnózy rakoviny Vladovy maminky. A najednou jsme měli pocit, že to musíme stihnout co nejrychleji.

Jedna věc je snažit se trpělivě čekat a nechat věcem volný průběh, ale pak je někde hranice a přichází okamžik, kdy vyhledat odbornou pomoc. Co se vám tehdy honilo hlavou?

Tenhle okamžik přišel po roce snažení, dostali jsme poukázku do centra asistované reprodukce. V tu chvíli jsem to nevnímala jako žádnou prohru, naopak jako velkou naději. S Vladem jsme oba „problem solveři“, když něco nejde, řešíme, jak udělat, aby se to stalo.

Tohle byl možný způsob, jak získat to, co jsme si přáli nejvíc na světě.

Proces asistované reprodukce je fyzicky i psychicky nesmírně náročný. Mohla bys prosím popsat, jak jsi to vnímala jako žena a co bylo pro tebe nejtěžší?

Proces asistované reprodukce se nerovná jen umělé oplodnění. Tomu samotnému předchází několik kroků. Nejdřív to jsou podrobná vyšetření, detailní rodinná anamnéza, pozorování. Naše diagnóza nebyla nijak převratná, na nic zásadního se vlastně nepřišlo, teoreticky bychom měli být schopni počít přirozeně, ale ty zmíněné proměnné se dlouhodobě nepotkávaly. I proto jsme začali míň invazivními zákroky, hormonálním načasováním ovulace, inseminací, vše bez výsledku. Samotné IVF (in vitro fertilizace) byla až poslední z možností, minimálně u Apolináře, kam jsme docházeli. A tam už je to opravdu hodně náročné, hormonální stimulace trvá několik týdnů, kdy si žena píchá i několik injekcí denně, tělu se nelíbí, protestuje, nafukuje se. Fyzická zátěž pro mě byla velká, tu psychickou, snad ještě větší, jsme s Vladem mohli sdílet. Nejtěžší bylo snažit se dál žít normální život, chodit do práce, mezi lidi, i když mi bylo dost fyzicky špatně a o probíhajícím procesu vědělo jen málo lidí. A do toho přicházely oznámení těhotenství ze všech stran a otázky na nás, kdy už teda budeme mít děti, jestli je jako nechceme a moje oblíbená otázka z východního Slovenska „kdy už mu dáš to dítě“. To nám tedy opravdu nepomáhalo.

Představuji si naději a zároveň bezmoc, které přichází s čekáním, jestli se plod uchyť. Někdy se to však nepovede. I s tím máte zkušenost... Jak jste se vyrovnávali s bolestí ztráty? Co vám s Vladem pomohlo projít tímto obdobím?

Nejtěžší to bylo poprvé. Otěhotněla jsem, konečně, po dvou a půl letech snažení a po prvním embryotransferu. Měla jsem strašnou radost,

moc jsem se těšila, rodině jsme to oznámili skoro hned. A za pár týdnů jsem potratila. Složila jsem se, úplně. Objektivně to bylo hodně brzo, nechci se porovnávat s mnohem náročnější ztrátami v pozdějším stádiu. Ale já jsem byla přesvědčená, že to náročné jsme si už museli vybrat v tom snažení, a když konečně po letech uvidím dvě čárky, už to miminko opravdu mít budeme. Pak jsme si dali chvíli pauzu a zkusili dál. Naštěstí jsme měli z první „váčky“ zamražených dalších 5 embryí, takže proces už nebyl tak fyzicky náročný. To pomohlo. A taky sdílení. O potratech se taky nemluví, ale já potřebovala a dost záhy zjistila, kolik párů si tím prošlo a prochází.

manželé Grejtákoví

Zřejmě byly momenty, kdy jste si říkali, že to chcete vzdát. Odkud jste čerpali sílu, odvahu a naději do dalšího pokusu? Takový moment jsme popravdě neměli. Touha být rodiči byla vždycky větší. Síla nám došla, to ano. Ale odvaha a naděje, i když spíš mihotavá než zářící, byla stále přítomná. Někdo nám ji chránil před větrem. Mám strašně ráda ►

písníčku *Z tvé ruky, Pane můj*. A ta by asi dost vystihla tohle období. „Půjdu-li tmou, ty uchop ruku mou.“

Náročný proces si dokáže na manželech vybrat svou daň. Jak se proměnil váš vztah?

Kdo Vlada zná, ví, že toho tolik nenamluví, že je velmi chytrý, věrný a citlivý, a když je potřeba, tak úplně pevný. A takový zůstal, i když já se propadala. Když jsem potřebovala brečet, křičet nebo být ticho. Vlado je můj pevný neměnný bod a celý tenhle proces to jen umocnil. A o to jsem si byla jistější, že chci být s ním, s dětmi nebo bez.

A co vaše okolí? Věděla vaše rodina a přátelé, čím procházíte? Chce to odvahu mluvit otevřeně o tom, že jsem neplodný/neplodná, že se nám nedaří počít. Dnes je to již mnohem menší tabu než kdysi, ale stejně, setkali jste se s necitlivými poznámkami, odsouzením nebo necitlivými radami?

S rodinou jsme to sdíleli hlavně na mé straně. S Vladovou, na východním Slovensku, jen s těmi úplně nejbližšími. S přáteli také spíš bližšími. Já jsem od začátku chtěla být hodně otevřená, ale po nějakém čase mi nevyžádané rady ubližovaly a popravdě, asi bych už vybuchla, kdyby mi další člověk poradil jet na dovolenou a uvolnit se, že to pak přece půjde. I proto jsem se pak trochu víc uzavřela. Co se týká sdílení o IVF, tam jsme byli obezřetnější. Máš pravdu, dnes je to menší tabu než před 8 lety, ale právě na Slovensku jsme se i v okruhu dobrých přátel potkali minimálně s překvapením, někdy i jemným odsouzením, jakože my jako křesťani jdeme takovouhle „ne-křesťanskou cestou“. Já jako křesťanka morální konflikt nevnímám. Nemyslím si, že jdu proti Bohu, když jdu naproti touze mít děti s pomocí medicíny, nemyslím si, že jsou moje děti o něco míň Boží, i když jsme je nepočali přirozeně. Jožko a Timíček

jsou dary od Boha, za které jsem se modlila a za které děkuji, jen si k nám našli cestu jinudy.

Přiblížíš nám radost, kterou jste prožívali, když břicho rostlo a z lékařského hlediska vše vypadalo, že těhotenství by mohlo být s velkou pravděpodobností úspěšné?

Ano, měli jsme radost, ale byla utlumená, oestršená strachem ze ztráty. Jak jsem si vždycky myslela, že těhotenství budu chtít vyhlásit okamžitě do celého světa, najednou jsem si přála, ať to víme jen já a Vlado.

Bohudík se vám narodil Jožko.

Najednou se vaše touha stát se rodiči splnila a drželi jste v náručí zdravé miminko. Jak jste to prožívali?

Byla to obrovská úleva, ale i šok zvláštním způsobem. Mně totiž reálně došlo, že budu mít dítě, až když bylo už narvané v rodičích cestách a řekli mi, že když ho teď nevytlačím, budou ho muset vytáhnout kleštěma. Tak jsem ho vytlačila a byl tady, zmuchlanej zázrak Jozef (hebrejsky Bůh ti dá).

Chtěla jsi být mámou. Být mámou je však práce na 24 hodin denně. Přinesl Jožko do tvého života pocit naplnění a smyslu?

Ano, jsem máma. Ale nikdy bych nechtěla na Jožku ani na Timíčka naložit, že oni jsou smyslem mého života, a trochu mě šťve, že tahle očekávání (na ženy víc než na muže) v naší kultuře jsou tak hluboko zakořeněné. Ano, jsem máma, ale jsem i manželka, kamarádka, dcera, mám svoji práci a svoje sny a touhy, ne všechny zahrnují děti. Hodně z nich ano, snad většina. Ale teď už vím, že nechci, aby mi jen děti přinesly naplnění. Přiju si, abych to bývala věděla v rámci snažení, kdy jsem reálně měla pocit, že když nebudu máma, nebudu nic a nic jiného nemá smysl.

Jožko rostl a s ním i vaše touha pokusit se počít znovu... Nakolik pomohly předchozí zkušenosti?

Podruhé to bylo určitě jednodušší. Ať už ohledně připravenosti na celý proces, tak mírou tlaku a netrpělivosti. Jedno dítě už jsme měli a ta prázdná díra, kterou jsem tolik let intenzivně cítila, nebyla vůbec tak velká. Náročné to ale rozhodně bylo. Začali jsme transferem posledního zamraženého embrya, které nám zbylo z první stimulace, které jsme určitě chtěli použít (nevyužitá embrya se nemohou darovat, tedy pokud je člověk nechce, zničí se). To se bohužel neuchytilo. Protože u nás vlastně nepřišli na důvod neplodnosti ani na jedné straně, měli jsme naději, že když už nejsme v takovém stresu, mohlo by to tentokrát vyjít. Takových příběhů člověk slyší hodně, první dítě z IVF, další přirozeně. Tedy opět nastal koloběh snažení, co pro někoho zvenku může znít jako zábava, ale hlídání kalendáře, tlak, malá naděje při sebemenším zpoždění, negativní testy, to každý pár toužící po miminku ví, že má od zábavy daleko. Po nějakém čase jsem se rozhodl dát ještě poslední šanci IVF a přes komplikace, kdy mi špatně spočítali dávku hormonů a vyrostlo jen jedno vajíčko, se podařilo vytvořit embryo, to se uchytilo, rostlo, až se narodil Timíček.

Nyní jste tedy čtyři. Vnímáte, že jste již kompletní rodinou?

Když se Timíček narodil, hned mi v hlavě vystalo „jsem máma dvou kluků a šatičky budu šít kmotřenkám“. Takže ano, vnímáme, že jsme kompletní. Pocitově i pragmaticky. Vladovi je 47 a já už třetí IVF stimulaci absolvovat nechci.

Myslím teď na páry, kterým se nedaří počít. Po tom všem, čím jste si s Vladem prošli, je něco, co byste rádi vzkázali všem, kdo jsou v podobné situaci? Případně, co byste poradili svým mladším verzím, tehdy ještě bezdětným manželům Grejtákovým?

Posílám vzkaz bezdětným Grejtákovým a dalším párům – vydržte. S pokorou, vírou, nadějí, vydržte a věřte, že se k vám děťátko dostane, přirozeně, s pomocí medicíny nebo úplně jinak. Buďte otevření, sdílejte, čím procházíte, pokud potřebujete, spojte se s lidmi, kteří prožívají to stejné, nebojte se říct o pomoc a nebojte se někoho necitlivého poslat trošku do háje. A nezapomínejte přitom žít svůj život. Neplodnost vás nemusí definovat, stejně jako vás nebude muset definovat, že dítě máte.

připravil Martin Sabo, foto: archiv Grejtákových

Etické výzvy dnešní doby

Moderní vymoženosti svádějí k tomu vnímat tělo jako nástroj, který lze upravovat a zdokonalovat

Žijeme v době, v níž se překotně mění a mnohdy zcela rozpadají staleté stereotypy, a týká se to téměř všech oblastí lidského života, od práce a bydlení přes cestování, stravování a komunikaci k utváření mezilidských vztahů a sebepochopení člověka.

Ve vztahu k lidskému tělu byla křesťanská tradice po tisíciletí poznamenána silným dualismem, protikladem těla a duše, což není princip biblický, ale filozofický, převzatý z pozdně antického prostředí. Pravda, apoštol Pavel hodně píše o tělesnosti jako negativní vlastnosti, ale protikladem tělesného je mu duchovní (život podle těla vs. život podle ducha). Středověké „hádal se duše s tělem“ je výrazem přesvědčení, že duše je ta naše složka, která člověka vede k dobru, zatímco tělo je zásobárna pokušení a zla. Najdeme to třeba u Mistra Jana Husa, který mluví o „povinné podráženosti těla vůči duši, protože tělo má duši sloužit“ (*Řeč o míru*, Kalich 1963, s. 33). Proto musí dobrý křesťan tělo držet zkrátka, nejlépe asketiz (1Kor 6) a neporušeným panictvím či panenstvím (Zj 14). Čímž se nám otázka lidské tělesnosti začne zužovat na sexualitu a hřích dostane v první řadě sexuální podtón. A máme tu problém, který se táhne celými dějinami církve, s množstvím nešťastných, ba tragických důsledků (na toto téma napsal německý církevní historik Georg Denzler knihu, česky *Zakázaná slast. 2000 let křesťanské sexuální morálky*, CDK Brno 1999).

Můžeme dělat všechno, co umíme?

Proč takto odtážený úvod? Protože z takovýchto předsudků se vytvořily postoje úporně lpící na

tom, že každá změna vztahu k lidskému tělu a zacházení s ním je proti Pánu Bohu. Od raně novověkých zákazů pitvy, přes nedůvěru k novým lékům a lékařským postupům (jakousi recidivu jsme si mohli užít s očkováním za covidu) po přímé odmítání některých terapií.

A zatímco některé terapie, jako očkování a transfúze, mají již stoletou tradici a zachránily velké spousty životů (a přesto se najdou lidé, kteří je odmítají), v posledních desetiletích se začaly objevovat nové možnosti, jak zacházet s lidským tělem, a přibývají stále rychleji. Zásahy do našeho těla, zaměřené na léčení, uzdravování či napravování vad a deformací, způsobených buď vnějšími vlivy (úrazy) nebo vadným tělesným vývojem, se dnes vztahují na všechna stadia našeho vývoje, od početí po smrt. S objevujícími se možnostmi máme stále nové podněty, abychom si kladli otázku, je-li právě tohle dobře.

Zásadní otázka, smí-li člověk uskutečňovat všechno, čeho je schopen, tedy má-li právo aplikovat na lidský život všechno, co umí, zazněla

již před desítkami let a ozývá se čas od času znovu.

Humánní, či nelidské?

Umíme-li pro neplodné páry vytvořit zárodek nového života v laboratoři, je to skvělý dar a velká milost, nebo je to všetečné experimentování se životem, které je křesťansky přinejmenším problematické? Zdá se, že po více než 40 letech praxe umělého oplodnění se většina církví kloní k vděčnému přijetí této možnosti, ale jsou i vážné námitky. Věcně, že umělým překonáním přirozené neplodnosti posouváme do další generace problémy, které by příroda prostě eliminovala, morálně, že manipulací se zárodečnými buňkami, nezřídka darovanými a tedy „cizími“, cíleně ovlivňujeme vznikající nový život, narušujeme vlastně jeho autonomii a od nového života jako nejvzácnějšího daru se nenápadně posouváme k dítěti jako nástroji seberealizace rodičů. Kam až by to mohlo zajít při stále efektivnějších metodách genové manipulace, je zatím pouze předmětem spekulací, ale při nedostatku odpovědnosti (a ten nám neschází) se lze nadít zvěcnění procesu plození a rození a jeho ovlivňování nabídkou a poptávkou. Že bychom z nového života udělali obchodní artikl?

Dovedeme-li u plodu během těhotenství (nebo i u zárodku před vznikem těhotenství) určit mnoho závažných poruch vývoje či chorob, bylo by to skvělé, kdybychom je uměli zrovna i léčit. Ale my to umíme jen ve zlomku z nich, většinou je dokážeme odstranit jen za cenu zničení vznikajícího života. A diagnóza se stává důvodem pro potrat. Naprostý zákaz potratů je nelidský, ale naprostá svoboda směřuje k odmítání „vadných“ životů. Co s tím? Troufám si říci, že nenajdeme odpověď, která by dala jasný návod. Kolegové po evropských teologických fakultách jsou k novým možnostem někdy kritičtější, někdy otevřenější, ale prakticky všichni nechávají řešení otevřené podle konkrétní situace.

Prvním a nejdůležitějším principem (podobně jako v péči o děti) je „nejlepší zájem dítěte“. Mělo by to zřejmě platit i o období pre-

natálním či o zacházení s embryi. Ale co je v té které situaci nejlepší zájem dítěte, není snadné (a někdy snad ani možné) určit. Může být nejlepším zájmem těžce postiženého plodu vůbec se nenarodit? Znal jsem křesťanské rodiče, kteří toto dilema řešili a nakonec se s velkým smutkem a tísni rozhodli pro potrat. Přivést toto dítě na svět? Jejich rozhodnutí znělo: To mu přece nemůžeme udělat.

Poručit smrti?

A jak nám stále dokonalejší medicína komplikuje uvažování o nějakých pevných normách pro zacházení s životem na jeho počátku, komplikuje zároveň i umírání, protože je umí lépe a lépe odvracet, jeho proces prodlužovat, případně stabilizovat organismus v kómatu, ale ve velké většině případů bez naděje na návrat k plnému životu, k vědomí, ke komunikaci. Tím vznikají situace, kdy je skomírající život obtížný, až nesnesitelný pro nemocné a umírající, ale často i pro jejich blízké a ty, kdo o ně pečují. Přání ukončit tento stav, zemřít, protože tento způsob života již člověk nechce a neumí snášet, se pochopitelně množí. Smíme rozhodovat o tom, kdy svůj život skončíme? A máme právo požadovat odborné usmrcení v rámci eutanazie?

Rozhodnutí skončit svůj život bylo po staletí církví pokládáno za smrtelný hřích. Od konce minulého století už to neplatí. Jednak víme více o člověku a jeho psychice, jednak jsme ztratili rouhavou jistotu, že známe pravou podstatu všeho a máme ty správné odpovědi na nejsložitější otázky. Usmrtit druhého člověka, i kdyby si to sebevíc přál, je věc tak závažná, že bychom z ní neměli dělat řádný zákonný nástroj. Možná však jsme v bodě, kdy je lidsky i morálně odpovědné umožnit člověku, aby se rozhodl zemřít a poskytnout mu k tomu prostředky, tedy zrušit nezákonnost napomáhání k sebevraždě.

Nástroj, nebo dar?

Možnosti, které dnes máme, nás vedou k tomu, abychom své tělo vnímali více jako nástroj, ►

který je možné upravovat, zdokonalovat, snad i předělávat, protože „já“ jsem přece víc než tělo. Život je dar nedokonalý, s mnoha chybami, které musíme napravovat, jak to jen jde. Ale kam to dojde?

Můžeme-li napravovat nejrůznější tělesné vady a deformace, je naší nepochybnou odpovědností to činit a pomáhat k tomu všem, kdo o to stojí. Přitom však si musíme zachovat základní úctu k životu (samozřejmě lidskému, ale doporučuji to schweitzerovsky vztahovat na ži-

vot vůbec) a vděčnost za jeho darovanost, která pomáhá, abychom s ním jako s darem nakládali, radovali se z něj sami i s druhými, a to i velmi tělesně a fyzicky. A těšit se, až naše pomíjitelné tělo obleče nepomíjitelnost a nesmrtnost, ať už to Pavel (1Kor 15,54) myslel jakoli.

Jindřich Halama, teolog a vyučující na
Evangelické teologické fakultě UK, mezititulky
redakční, foto: pexels.com

ROZHOVOR S TRENÉREM A FYZIOTERAPEUTEM JIŘÍM KUBEŠEM

Cvičení jako podobenství

O propojování pohybu a spirituality

Projdete-li v Praze-Hostivaři kolem kostela Stěti sv. Jana Křtitele, otevře se před vámi oáza za dřevěnými vraty. Areál farního dvora se zahradou hostí komunitní centrum. Právě tam se potká- váme s Jiřím Kubešem, který tu vede pohybové kurzy v kontextu křesťanské spirituality nazvané Enrapha.

Mluvíme o cvičení nebo spíš o meditaci či relaxaci?

Vycházím ze své spirituality. Potřebuju Boha pochopit, ale nikdy jsem se moc nenašel v meditačních cvičeních. Tichost a samota jsou pro mě velmi důležité, ale nikdy jsem to neuměl nějak řízeně. Takže tady se lidé učí pohybu na podložce a při tom se probírá nějaké téma. Tělo stojí na různých principech a já se snažím, aby je člověk pochopil. A když k tomu pochopení dojde, tak poukazuju, že podobně to může fungovat v království nebeském nebo že tak Bůh může přistupovat k nám. Člověk nově zažije, jak jeho tělo funguje a správně pracuje, a já na tom ukážu:

když nastavíme struktury správně i v duchovní rovině, tak najednou život chytne úplně jinou vlnu.

Takže bych to mohla chápat jako určitou formu podobenství?

Správně. Člověk žije v těle, ale často ho moc nevnímá a mně to přijde jako krásná analogie k tomu, že my křesťané sice žijeme s Kristem, s Duchem, ale někdy máme tendenci spadnout do takové vlažnosti. Kostelík a domů a topíme se ve vlastních problémech. Ale Ježíš a Duch svatý přece můžou veliké věci! Bylo mi to líto, tak jsem si vzal příklad od Ježíše, který království nebeské zpřístupnil tak, že vyučoval skrze podobenství. I veskrze prostý učeň mohl pochopit otázku: „Koukejte, najdete na poli poklad, tak co uděláte? Půjдете, prodáte všechno a pole koupíte!“ Já to takhle používám na pohybu. Nejsou to žádné energie nebo něco takového, k tomu srdce nemám, snažím se to ukázat prostě logicky. A jak si to lidi přeberou, to už nechávám na nich.

Kdo jsou lidé, kteří se kurzů účastní?

Přichází třeba dvacet procent lidí nevěřících, dvacet procent těch, kteří mají zájem o spiritualitu, jógu apod. a tak šedesát procent jsou křesťané. Co se týká spirituality, nechávám každého, ať si obrázek utvoří, já si myslím, že Kristus je jediná cesta, která je nejsilnější a která svět nějak přestavuje.

Jiří Kubeš

Má nějaký význam, že se setkáváte většinou v komunitních centrech kostelů a ne v tělocvičnách?

Chtěl jsem cvičení nabídnout i církevnímu prostředí, ať to jsou katolíci, evangelíci, Apoštolská církev... A vím, že i pro církve jsou finance důležité, takže to může být příjem pro farnost. Když člověk chodí někam do fitka, tak cvičí třeba ani

ne moc kvalitně a ještě peníze dává jinam. Napadlo mě, že by bylo moc krásné, kdyby cvičení bylo v církvi, protože za prvé je velmi kvalitní a za druhé člověk podpoří finančně tu komunitu. Z pohledu budoucnosti mi dává velký smysl, aby církve byly vzájemně se podporující. Aby to nebylo kostel a pryč, ale abychom opravdu žili s Kristem víc a víc.

Pracujete při těchto cvičeních nějak i s modlitbou?

Určitě. Já se sám modlím v jazycích, ale pro sebe potichu. Říkám si, že když může Kristus působit, tak ho nechám, ale myslím si, že by to nemělo být excentricky podané. Lekce probíhá tak, že nejprve řeknu, co bylo minulé téma a jak souviselo s vírou. Pak cvičíme a ve smyslu nového tématu se za nás i pomodlím. A pak nějak shrneme tu hodinovou cestu. Myslím si, že modlitba, i ta tichá, je důležitá. Neumím lidem vždy pomoci, nevím, kde jsou zamotaní, někdy to je i psychické... ale vím, že Bůh pomoci může a to je pro mě velmi silný motiv. Nemusím být nejlepší lektor na světě, abych lidem pomohl, ale potřebuju do toho pustit Krista. Pak ze mě spadne i tlak na výkon a mám z toho radost a pokoj v srdci.

Ježíš se lidí dotýkal při uzdravování a křesťanská tradice také různě pracuje s gestem vzkládání rukou, třeba při požehnání, ordinaci, někde i uzdravování. Bylo pro vás něco z toho inspirací?

Pokládání rukou při pohybu je důležité proto, že musíte cítit tkáň, jak tam hraje. Provádíte tělo a ucítíte, že se třeba někde zasekne, tak zastavíte. Někdy přijde člověk, kterého něco bolí nebo nemůže zvednout rameno, ale přitom příčina není úplně fyzická a vy fakt nevíte, co s ním. Netušíte. Tak je tím pohybem zkrátka vedu a snažím se i v tichosti modlit a opravdu delegovat moc na Krista. Ale nesnažím se to nějak zvýrazňovat, jsem v tomhle taktní. Sám jsem velký introvert a nemám rád, když mi někdo hned nutí: Ježíš tě spasí. ►

A hraje nějakou roli při skupinových lekcích právě to společenství?

To je velmi zajímavé téma, kterému jsem ještě nepřišel na kloub. Každá skupina je jiná, i když ty kurzy mám stejné. Mám asi dvacet kurzů týdně a všimnul jsem si, že když tam jsou dva nebo tři fyzicky šikovní lidé, tak ostatní nějak kopírují ty pohyby, vnímají pohyb okolo a skupina postupuje lépe. A když se někomu daří hůř, tak se chytí skupiny. Ta dynamika skupiny je hrozně zajímavá. Ve Starém zákoně je představa, že když je někdo nemocný nebo rituálně nečistý, může nás také znečistit, Novému zákonu ale rozumím tak, že skrze Krista i skrze nás naopak proudí požehnání. Tak mi někdy připadá, že když ve skupině jsou lidé, kteří si do života víc pouští Krista, že to má také vliv a že nám to pomáhá v nějakém budování, třebaš nevědomém, a že i na tom pohybu je to vidět.

Co je Enrapha?

Jedná se o učení pohybu. Vyučuji pohyb na podložce a v kontextu toho nabízím analogie k víře. Ukazuji lidem, že i přes poznání těla se dá nějak uchopit víra. Nazval jsem to Enrapha (tzn. „v Bohu, který léčí“), aby to nebylo koncentrované na lektora, třeba na mě, ale aby hlavní důraz byl na Bohu, který skrze nás koná. Více informací naleznete na webu www.enrapha.cz.

Tématem našeho čísla je Etika těla. Co je pro vás měřítkem správného zacházení s tělem?

Mám i cvičení pro seniory a jedna paní mi řekla, že ráda cvičí a pracuje s tělem, ale také je připravená ho odevzdat. Myslím, že ve fitness je hodně vidět, jak se tělo stává takovou modlou. Někdy se lidé snaží jít do obrovské, až skoro strojové perfekce pohybu. Chytají se cvičení jako smyslu života: tohle jsem já, takové mám svaly atd. Když člověk nemá vor, na kterém by plul, tak se chytne jakéhokoliv trámu a pak třeba i ten

pohyb má tendenci zbožštit. Ale tím člověk svůj život nevyřeší. Pohyb je dobrý společník, ale zažívat Krista může i paraplegik. Beru to tak, že tělo je darované, a to znamená, že se o něho starám, protože vím, že jestliže v sedmdesáti už se nebudu moct postavit, tak se mnou budou mít starost moje děti. A teď máme miminko a říkám si: ty kráso, ale já bych chtěl zažít miminko miminka a miminko miminka miminka...

Sám jste křesťan, ale kde jsou vlastně vaše kořeny pro tenhle typ zbožnosti, spirituality?

Ve mně se ozývá takové to „modli se a pracuj“. Práci s tělem vnímám jako velmi asketický způsob života, protože je to náročné i fyzicky i psychicky. Člověk se opravdu musí zamyslet, jak nenechávat tělo ladem, jak se vymanit ze staženosti světem, aby i to tělo nějak fungovalo. Je to způsob života, který uschopňuje k většímu poznání sama sebe a myslím, že na základě toho i Krista a větší možnosti péče o druhé. Můj sen je jednou mít psa a pracovat někde v lese jako dřevorubec (ale jenom tak hodinu denně, tak romanticky si to představuju); venku fičí a tělo je vystavené těžkosti, ale ne té zdrcující, která nás stáhne, ale té budující.

Jiří Kubeš je trenér pracující s fyzioterapeutickým modelem Spiraldynamik a s Biblí. Organizuje a vede pohybové kurzy Enrapha. Vystudoval teologii na KTF UK, pastorační práci na ETF UK a náboženskou výchovu na UHK. Sloužil u výsadkářů jako starší střelec i jako ošetřovatel na Novém Zélandu a na Islandu.

Jaké místo ve vaší praxi zaujímá Bible?

Já na ní stavím. Byl jsem formovaný jako katolík, každý den jsem chodil do kostela, mám katolickou fakultu, kde jsme měli biblistiku a je to pro mě alfa a omega. Kurzy stavím jako paralely, podobností. Každý je zaměřený na něco jiného,

ale to, co mě provází, je: „Ne silou ani mocí, ale mým duchem, praví Hospodin zástupů.“ (Zachariáš 4,6) V tomhle kontextu vedu své podnikání. Myslím, že je důležité, aby církev byla barevná, aby to byla symfonie, ne jeden tón, který sedí hrstce lidí. Mnoho tónů může dohro-

mady znít jako symfonie, skrze kterou Kristus zpívá, a myslím, že tohle cvičení je zkrátka další tón.

*připravila Jana Hofmanová, foto: archiv
respondenta*

TEOLOGIE A TECHNOLOGIE

Homo sapiens, nebo robo sapiens?

Kam až zajde vylepšování člověka?

Brýle – umělý chrup – umělý kloub – umělé srdce – antidepressiva a psychostimulanty – nanoboti v krevním řečišti – úprava genomu... kde tenhle vývoj skončí? Prudký rozvoj biotechnologií v posledních desetiletích před námi otevírá celou řadu možností. Ukaže se, že člověka – především jeho tělo, ale nejen – dokážeme pomoci technologií a medicíny zásadním způsobem vylepšit.

Konec analogového lidství

Naše těla se totiž během života poměrně rychle ukazují jako dost poruchová. Na rozdíl od předchozích dob si s tím ovšem víme stále lépe rady, dokážeme vyrobit umělé funkční náhrady stále více orgánů a tím výrazně prodloužit a zkvalitnit život. Vypadá to, že vstupujeme do nového věku: opouštíme staré, analogové lidství, přestáváme být závislí na postupné evoluci, která je pomalá a plná slepých uliček, a vcházíme do věku „člověka 2.0“ (Ray Kurzweil), člověka digitálního, jehož existence už nebude určována a omezována tělem, ale bude se odehrávat v realitě obohacené ještě o tu virtuální.

Vstupujeme do období, kdy vezmeme svůj vlastní vývoj ještě pevněji do vlastních rukou: základem bude promyšlené projektování a konstruování člověka („human engineering“) neboli „designed evolution“. Už se nebudeme spoléhat na přírodu a přirozenost, protože ta se prokázala jako slabá a náchylná k nemocem a nedokonalostem, ale spolehneme se spíše na technologie a vědu. (Lze to říct i nábožensky: už se nebudeme spoléhat na Boha, který to se svým stvořením spíš nezvládl. My se svými technologiemi si poradíme lépe, a Boha už tudíž nepotřebujeme.) Homo sapiens je málo a slabý. Cílem je spíš robo sapiens, člověk propojený s počítačem, jakýsi kyborg využívající plnou měrou lidskou i umělou inteligenci, s výrazně zostřenými smysly, ideálně bez jakýchkoli nemocí či neduhů. A také člověk, který si bude moci svobodně zvolit formu svého těla (třeba nějakou bezpohlavní).

Biotechnologie už je realitou

Tak se k tomu alespoň upínají myslitelé, vědci, podnikatelé, vizionáři, spisovatelé a další, kteří se hlásí k trans- či posthumanismu. To je technooptimistický směr, který si slibuje zásadní pokrok právě od biotechnologií, ►

kteřé mají umožnit člověku překročit své vlastní přirozené hranice až k potenciálním neomezeným schopnostem a nesmrtnosti. Je vedený heslem „pokud můžeme, měli bychom“. Tedy pokud nám naše technologie a věda něco umožňuje, měli bychom to využít a zkusit to. Základním problémem světa je totiž nedostatek technologického pokroku a vědění. Čím více dokážeme, tím se budeme mít lépe.

Zní to příliš fantaskně, spíš jako nějaká filmová sci-fi? Na první pohled asi ano. Ale člověku trochu zamrzne úsměv na rtech, když si uvědomíme, že cestu tímto směrem už jsme jako lidstvo dávno nastoupili. Dnes už nemá smysl se ptát, jestli se za těmito cíli vydat, či nikoli. Už jsme v pokroku relativně daleko, do příslušného výzkumu se investuje hodně peněz a (bio)technologická a digitální realita nás obklopuje stále víc: v kapse mobil jako osobní AI asistent, na nočním stolku celá zásoba různých tabletek na posílení či prevenci všeho možného, v těle už pár náhrad či implantátů. To jsou všechno věci, které vítáme, protože nám v životě pomáhají (dávají nám více možností, ale zároveň nám život zrychlují). A zároveň se diskutuje o tom, jaký to má na nás vliv, že umělé inteligenci začínáme příliš podléhat, děti už od velmi raného věku, sociální sítě s fiktivními účty začínají ovládat naši společnost, antidepressiva nám prosakují do pitné vody a technologie jsou rozhodovací silou především ve válce.

Má to svá rizika

Biotechnologický rozvoj a směřování k vylepšení člověka je ambivalentní jako všechno. Dokází vykonat mnoho dobrého, ale zároveň jsou velmi výrazně zneužitelné. Rizika jsou celkem známá, protože na nás už také začínají razantně dopadat: velká spotřeba energie, poškozování životního prostředí; vojenské zneužití; rozvírání rozdílů mezi bohatými, kteří si mohou nejnovější věci dovolit, a chudými, kteří se k nim nikdy nedostanou (globální sever vs. globální jih); hrozba ztráty svobody kvůli narůstající digitální kontrole a našim nesmazatelným digitálním sto-

pám (Velký bratr), velká tendence k individualizaci a egoistickému zacílení jen na sebe a své blaho.

Vedle toho hrozí velké zvěčnění pohledu na člověka (člověk jako svého druhu počítač, který ovšem trpí poruchami), a tedy jeho odlidštění, anebo redukce člověka jen na některou z jeho rovin (ideál věčného mládí a kultu těla, vnější i vnitřní dokonalosti dle současného ideálu krásy, anebo naopak redukce člověka jen na mysl, duši nebo mozek, případně na výkon či schopnosti). Celá tato oblast volá po jasných pravidlech, po jasné regulaci a také po jasné a celostní etice.

Nepřekročitelné Boží stvoření

Řešením ovšem není stát se naprostými technopessimisty a veškerý technologický vývoj odmítat ve smyslu „všechno špatně, zpátky na stromy“. Nastoupený vývoj už se zastavit nedá (a pokud si euroamerická civilizace nastaví nějaké morální nepřekročitelné hranice, najde se Číňan, který tyto hranice s chutí překročí). Cílem je najít vyvážený a realistický postoj. A k tomu by mohl napomoci i křesťanský teologický pohled. Ten totiž zdůrazňuje především tu skutečnost, že ať vyvineme cokoli, ať se jako lidstvo pohneme kamkoli, pozitivně či negativně, nikdy nevykročíme z prostoru Božího stvoření

a nepřestaneme být Božími tvory. Boží stvoření jsme se svojí myslí i tělem, se svými dokonalostmi i nedokonalostmi.

Cílem lidství tak není se něčeho z toho zbavit nebo to překročit. Cílem je správně to v životě sladit a využít, přičemž „správně“ v křesťanství znamená především ve prospěch druhých. Protestantská teologie nadto velmi dobře ví, že člověk a jeho spása není výsledkem vlastní aktivity, ale život i jeho dobré vyústění je výlučně Božím darem. Svůj život si nikdo nedokáže dát sám. Ani ke své spáse se člověk nedoprodukuje sám. Jsme závislí na Bohu, od něhož pocházíme a k němuž směřujeme.

Pokrok v lásce

Koneckonců Bůh sám v Kristu ukázal, v čem spočívá pravé lidství: není to technologický pokrok, ale soucit, milosrdenství, ohled na druhé

a láska. Bohu k pravému lidství zjevně stačilo lidství roku 1, tedy lidství nijak technologicky vyspělé. Co je třeba rozvíjet především, není technologický pokrok, ale pokrok v solidaritě, ohledu a lásce k druhým. A ještě hlouběji: pokud dnešní člověk něco potřebuje na prvním místě, není to vylepšení, ale odpuštění.

Pro střízlivý techno-realistický postoj to znamená, že se není třeba technologií bát. Je potřeba podporovat a rozvíjet ty, které slouží k dobremu, které podporují život a vztahy. Žijeme ve světě, kde se všechno dá zneužít. Proto je třeba neustále znovu stanovovat a hlídat hranice přiměřené regulace tak, aby pokrok sloužil ke společnému blahu, nikoli jen k blahu několika vybraných jednotlivců.

Petr Gallus, systematický teolog a vedoucí

Katedry teologické etiky na ETF UK, mezititulky

redakční, foto: pexels.com

UMĚLÉ OPLODNĚNÍ

Asistovaná reprodukce v Božích rukou

Neplodnost není osud ani prokletí

Na ten čtvrtek na konci září 2017 nezapomenu. Cestou z Prahy na prodloužený víkend na Vysočinu jsme se s Klárou ještě zastavili v ordinaci její gynekoložky. Už nějaký čas jsme si přáli mít děti, ale nedařilo se to. Jasně, zatím žádné drama, ale než doktoři nasadí ženě trochu náročnější léčbu, protože přece žena je tradičně původcem všech problémů v této oblasti, osvětlená gynekoložka posílá pro jistotu na test plodnosti i jejího manžela.

Odběr v bizarní místnosti motolské genetiky mám za sebou a dnes se tedy máme stavět pro

výsledky. Problém si nepřipouštím. Všechno mi v téhle oblasti vždy fungovalo, sebevědomí mám na rozdávání. „Bohužel, na základě výsledků testů je z lékařského hlediska zcela vyloučené, abyste měl děti přirozenou cestou,“ slyším z doktorčiných úst a zdá se mi, že se snad museli splést a vyšetřit jinou zkumavku. Oblíbené cimirmanovské citáty o mikroskopu a hemživosti dostávají až příliš hořkou pachutí.

Ještě večer po příjezdu na chalupu sedím u mobilu a jako největší zoufalec pod sluncem projíždím internetové diskuse se zkušenostmi lidí v podobné situaci na pofidérních fórech. Navzdory vší trapnosti hltám obraty jako „manža jich měl strašně málo, co s tím, holky“. ►

Dolehla tíseň. Možná nikdy nebudu mít děti. Co to znamená? Přeje si Bůh, aby můj genetický fond zanikl? Je to prokletí? Nikdy si nepochováám v náručí svou krev? Neuvidím své děti v kolébce, ve školce, na kole nebo u maturity? Mám menší hodnotu jako člověk, jako muž? Jsem vadný kus?

První dny jsou hrozné. Stydím se a skálopevně přesvědčuji Kláru, že to nikomu, ale vážně nikomu neřekneme. To se později ukáže jako nereálné.

Modlete se a zkoušejte to dál

Opakovaný test přinese výsledky ještě horší. Rozhodujeme se, že se pokusíme o IVF, in vitro fertilizaci, což je forma asistované reprodukce, při níž se vajíčko oplodňuje spermií mimo tělo. Předtím je třeba podniknout řadu vyšetření obou partnerů, aby se vyloučily případné slepé cesty. Nekonečné kolečko doktorů nám postupně domlouvá můj věrný přítel ze školní lavice, lékař z motolské nemocnice. Není to „tlačénka“, jen dohlíží na to, abychom složitou sítí zdravotnického systému prošli bez zbytečných průtahů. Jestli v této situaci totiž něco nechcete, tak čekat. Čekat, že časem, jednou možná, uvidíte, modlete se a zkoušejte to dál. Cíl je tak daleko!

Jak moc vlastně člověk zasahuje do Stvořitelova plánu, když hledá nové metody, jak pomoci těm, jimž nebylo dáno počít přirozeně? Velmi silně v nás rezonovala slova lékařky z genetiky, která nám trpělivě a laskavě vysvětlovala detaily celé léčby včetně rizik nebo bioetických souvislostí. „Víte,“ zamyslela se, „my už umíme opravdu hodně. Lékařská věda v téhle oblasti neskutečně pokročila. Ale to, jestli po našem spojení buněk opravdu vznikne nebo nevznikne nový život, to už není v našich rukou.“ V téhle pokoře se na to dodnes díváme i my oba. Jediné „nepřirozené“ na IVF metodě je, že splynutí buněk, které by se normálně odehrálo uvnitř ženina těla, se skutečně asistovaně mimo tělo, než se tam zárodek nového života opět vrátí. Vše ostatní je skutečně na vyšším rozhodnutí. Nejde

o genetické úpravy, o objednávku pohlaví, barvy očí nebo vlasů. Jde jen o zpřístupnění možnosti nového života. Ten život sám pak udílí někdo jiný.

Zapněte stopky!

Uběhlo víc než půl roku a Kláru čeká první cyklus hormonální stimulace, jejímž cílem je, aby uzrálo víc vajíček než jen jedno, jak je přirozené. Vajíčka se poté odeberou a při větším množství je také větší šance, že alespoň některá budou „použitelná“. Léčba je to ale šílená a s psychikou dělá své, mám pocit, že by Kláru rozplakala i klika u dveří. Já mezitím sbírám svůj fond genetického materiálu. Do odběrové místnosti už chodím jako do cukrárny. Celé to připomíná absurdní divadlo: odběrová místnost je zcela na konci dlouhé chodby plné čekajících lidí, kteří pochopitelně nemají lepší zábavu než pozorovat každý váš krok se zkumavkou. Když se pak konečně zevnitř zamknete, rozsvítí se zvenku nad dveřmi velké červené světlo. Podobné mají v rozhlase. On air. Nahráváme! Zapněte stopky!

Bojíme se radovat

Z první stimulace se podařilo odebrat a oplodnit více vajíček. To první se rovnou vloží do těla ženy, ty ostatní se zamrazí a čekají na eventuální příští použití. Brzy zjišťujeme, že první embryo se neujalo, těhotenství se nepotvrdilo. Napjatě očekávané další pokusy zhatily letní dovolené zdravotníků nebo například neodkladné malování celého nemocničního oddělení (vždyť jsem říkal, že je to místy absurdní divadlo). Teprve na konci léta se pokus může opakovat a nyní je již těhotenství potvrzeno.

Začínáme se opatrně radovat. Víme, že je brzo, ale přece jen, tohle jsme ještě nezažili. Netrvá ovšem dlouho, přichází krvácení a velká bolest nejen fyzická. Je po všem. Dívám se do zdi, pláču a nadávám Pánu Bohu. Nikdy předtím a nikdy potom jsem mu tolik nenadával. Proč nám dáváš naději, když nás pak vystaviš takové bolesti? Než prožívat tohle, tak se snad

raději smírím s tím, že děti mít nikdy nebudeme.

Zázraky se dějí

Třetí pokus opět po třech měsících. Na začátku adventu je těhotenství potvrzeno. Už se bojíme radovat. Ale stejně se radujeme. Na Štědrý den u Klářiny rodiny chystáme hudbu a sborový zpěv na bohoslužbách. Za hodinu začínáme, vše připraveno, když Klára přichází s pláčem: „Krvácím.“ Co teď? Jak to zvládneme? A jak teď budeme všem příbuzným vysvětlovat, že z rodinných Vánoc míříme urgentně do Prahy ke kyretáži?

Zázrak se toho večera stal nejen v Betlémě. Potrat se nepotvrdil. A nepotvrdil se už vůbec. Na konci srpna se nám narodil krásný kluk. Jeho nesmírně těžké a život ohrožující první dny s IVF početím nijak nesouvisely. Dostal se z toho a je zcela zdravý. Za rok půjde do první třídy.

O tři roky později se mu z dalšího rozmrazeného embrya narodila sestríčka. Na druhý pokus. Tady už byla naše mysl klidnější. Už jsme ten zázrak zažili, už jsme jeden doma měli. Teď máme díky Bohu dva. Proč to celé píšu takto osobně? Mám za to a také moje pastorační praxe to potvrzuje, že kolem celé této problematiky se stále hodně mlčí a mlží, a to i v církvi. Dal bych před lety nevímco za možnost o tom mluvit s někým, kdo to prožil. Protože ta zkušenost je myslím těžko přenositelná na někoho, kdo se v této situaci neocítl.

Bůh si přeje život

Snad si mohu v osobním tónu dovolit i několik poznámek na závěr. Neplodnost není osud

ani Boží prokletí. Ve většině případů se dá řešit. Bůh si přeje život. I proto nás obdařil vědou, moderním zdravotnictvím i bioetickým rámcem, který se na metody asistované reprodukce vztahuje. IVF, pokud se koná v rámci u nás platných

Děti ze zkumavky. Nejvzácnější Boží dar.

legislativních norem, není zásahem do stvořitelského plánu. Děti narozené z IVF jsou Boží dar. Nebo by snad někdo tvrdil opak? A ještě toto: prosím, neptejte se už nikdy svých přátel, kdy do toho už konečně praští nebo kdy bude miminko, případně bratříček. Tyhle otázky bolí. Strašně moc. I kolegy faráře a kolegyně faráčky prosím o pastorační citlivost při rozhovorech se snoubenci o plánování rodiny. Tohle všechno vám totiž dojde, až když se vás to týká. A jestli tento článek přečetl někdo, kdo podobné problémy řeší a třeba by stál o sdílení, radu, nasměrování nebo modlitbu, klidně se mi ozvěte.

Pavel Hanych, farář a táta dvou dětí ze zkumavky,
mezititulky redakční

OTÁZKA NA TĚLO

Kdy jste se dostali do situace, v níž se vaše víra dostávala do konfliktu s vaším povoláním?

V běžné práci se moje víra s mým povoláním dětské imunoložky do konfliktu nedostává. Naopak mi víra pomáhá přenést se přes občasné problémy a konflikty s pacienty, či spíše rodiči pacientů, ke kterým někdy dochází. Konflikt cítím spíše v rovině „filozofické“. Medicína udělala a dělá velké pokroky ve snaze lidem pomáhat. Přitom ale dochází k situacím, kde jsou další kroky spojené s jakýmsi zásahem do přirozenosti Božího stvoření. O tom hodně přemýšlím. Kam až můžeme zajít? A bude to ku prospěchu?

Václava Gutová, imunoložka

Mými pacienty jsou lidé s hodně pokročilou rakovinou. Kromě našich chytrých farmakologických postupů potřebují, abychom jim nasloužili, společně s nimi přemýšleli a kus té tíže nesli. Množství potřeb, které přináší, je někdy bezbřehé. V našem profesionálním týmu víme, že je potřeba „stanovit hranice“, naučit se „říkat ne“, nastavit si „work life balance“. K tomu jsme vedeni na supervizi. A přesto v kostele slyším, že Ježíš své učedníky neučil, jak správně říkat ne, aby si zachovali rovnováhu pracovního a soukromého života. Naopak je odvážně vyzýval říkat k potřebám svých bližních ano, a to s poměrně vysokým rizikem vlastní újmy.

Ondřej Sláma, paliativní lékař

Jako primář oddělení se musím každodenně rozhodovat při volbách léčby či diagnostických postupech. A mnohdy jde o minuty. V tom je mé povolání náročné a zároveň krásné. Snažím se vždy, a vedu k tomu i své kolegy, přistupovat k daným problémům s plným nasazením a podle nejlepšího vědomí a svědomí. Je to často

vyčerpávající, ale neprožívám situace, které by byly v rozporu s mou vírou. A to ani tehdy, kdy musíme zvažovat, zda je etické pokračovat v maximální léčbě u terminálních stavů.

Jakub Jirků, neurolog

Jeden velký rozpor jsem musela řešit ještě předtím, než jsem vůbec začala pracovat – když jsem se rozhodovala o své budoucí specializaci. Chtěla jsem studovat obor gynekologie a porodnictví, protože zrození nového života považuji za Boží zázrak a moc jsem chtěla být při tom a pomáhat tomu. Do mé budoucí pracovní náplně by ale patřilo i provádění potratů (což byl v té době naprosto běžný způsob „kontroly porodnosti“), tedy pravý opak toho, co jsem považovala za smysl své práce. Věděla jsem, že toto bych si se svým svědomím nikdy nedokázala srovnat, a rozhodla jsem se tedy pro „klasickou“ pediatrii.

Nad'a Kočnarová, pediatr

Došlo mi, že se ve svém povolání lékaře do konfliktu s vírou často nedostávám. Pokud nepočítám občasné „svěcení svátečního dne víkendovou službou“, což je občas v rámci rozdělení práce v kolektivu na oddělení potřeba. Konflikt s vírou může nastávat, pokud přestávám myslet na sebe a nedokážu si udržet svůj volný čas pro svůj osobní život. To potom neberu vážně biblické přikázání, abych měl bližní rád tak jako primárně sám sebe. K plnění tohoto přikázání mi velmi pomáhá supervize.

Martin Kučera, neurolog

připravila **Kar**

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 27. května a 10. a 24. června vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářů ve farních sborech církve: Pavla Šebesty v Zádveřicích-Rakové, Marcina Pilcha v Českém Těšíně a Bronislava Czudka ve Vsetíně-Dolním sboru. SR dále potvrdila volbu Světlany Greplové za jáhenku v Hodoníně.
- SR na základě doporučení Komise pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe udělila a v pondělí 23. června 2025 slavnostně předala osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře Českobratrské církve evangelické (ČCE) Michalu Devečkovi a Ondřeji Zemanovi a dále osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna/jáhenny Marku Belzovi, Janě Peřtové a Johaně Miriam Vorlové.
- SR schválila kandidatury a vydala pokyny k volbě farářů ve farních sborech. V této souvislosti požádala o rozvojové plány sborů v Horním Slavkově, Nejdku, Ostrově nad Ohří a Podbořanech s komentářem seniorátního výboru.
- SR souhlasila se snížením úvazku faráře v Třebenicích Jiřího Šamšuly.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckých poměrů Kateřiny Roskovcové a Maroše Elperyna dohodami. SR vyjádřila vděčnost za jejich dosavadní službu, váží si jejich ochoty i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasila se zachováním jejich způsobilosti k ordinované službě farářky a faráře v ČCE.
- SR udělila osvědčení o způsobilosti ke službě kantora či kantorky v ČCE Zuzaně Burešové, Lence Gladavské, Haně Jelínkové, Eleně Kamasové, Alexanderu Koukolovi, Matyáši Moravetzovi, Tereze Oravcové, Janu Píknovi, Michaelu Sojkovi, Josefu Suchému, Jiřímu Zemanovi, Martě Zikmundové, Ondřeji Židkovi a Martě Židkové a pověřila je k této službě.
- SR zachovala způsobilost k ordinované službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve Vladimíru Zikmundovi ze sboru v Brně-Husovicích, Janě Plíškové ze sboru v Praze 6 – Střešovicích a Miroslavu Cejnarovi ze sboru v Praze 2 – Vinohradech. SR dále konstatovala, že usnesení SR z 1. dubna 2025, kterým přiznala způsobilost k ordinované službě výpomocných kazatelů z řad ostatních členů církve těm kazatelům, kteří opustili službu v církvi před vyhlášením synodního usnesení v r. 2007, platí i pro kazatele, kteří v tomto období odešli do zahraničí.
- SR přijala Marka Kačkoše do vikariátu 2025/2026 a ustanovila jeho mentorem faráře sboru v Javorníku nad Veličkou Petra Kulíka. SR dále na základě návrhu Komise pro vikariát a jáhenskou praxi souhlasila s podmínkami vikariátu Alžběty Mackové.
- SR jmenovala do Celocírkevního odboru mládeže (COM) na funkční období od 1. 7. 2025 do 30. 6. 2027 členy zvolené celocírkevní poradou seniorátních zástupců mládeže: Barboru ►

- Litomiskou, Carolinu García, Martu Chovancovou, Ondřeje Sabelu, Mirku Sablíkovou, Jonatana Hudce, Petru Náhlovskou, Jakuba Helebranta a Magdalenu Horákovou. A dále náhradníky: Matouše Nečila, Václava Jelínka, Jana Lavického a Alžbětu Hatajovou. SR se setkala se stávajícími i nově zvolenými členy COM a hovořila s nimi o jeho aktivitách a projektech v posledním období a zájmu o zapojení zástupců mládeže do rozhodujících či poradních orgánů církve na úrovni farních sborů, seniorátů i celé církve.
- SR souhlasila s prodloužením jmenování stávající členky rady školské právnické osoby (ŠPO) Školy příběhem – církevní základní školy a gymnázia Petry Koryčánkové na další pětileté funkční období. SR vzala na vědomí, že Helena Najbrtová nebude pokračovat v radě ŠPO Školy příběhem – církevní základní školy a gymnázia. SR tímto revokovala své usnesení z 29. 4. 2025 o prodloužení jejího jmenování.
 - SR se setkala s Martinským grémiem. Tématem rozhovoru byly bohoslužby a aktivity v pražském kostele sv. Martina ve zdi a vyhodnocení každoroční ankety jejich účastníků.
 - SR přejmenovala stávající Poradní odbor pro práci s dětmi na Komisi pro práci s dětmi a aktualizovala personální složení této komise.
 - SR schválila Směrnici o celoživotním vzdělávání farářů a jáhnů a uložila ústřední církevní kanceláři (ÚCK) informovat o ní faráře a jáhny i seniorátní výbory a staršovstva.
 - SR se podrobně zabývala návrhem metodiky pro vedení zaměstnaneckých bilančních rozhovorů (seniorů s faráři ve farních sborech církve).

Aktivity

- SR vyjádřila vděčnost ÚCK za přípravu a realizaci 3. zasedání 36. synodu ČCE a podrobně se zabývala jeho reflexí.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a zprávami z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávy Pavla Šebesty z cesty za krajany do Srbska a Rumunska, Martina Balcara z cesty na synod Church of Scotland, Pavla Pokorného z Globální misijní konzultace na Taiwanu, Miroslava Pfanna z cesty za krajany na Ukrajinu a Ondřeje Titěry z Evropského setkání zástupců Světové konference reformovaných církví v Budapešti.
- SR vzala na vědomí zprávu a záznam aktivit, které proběhly v rámci německého evangelického Kirchentagu v Hannoveru na přelomu dubna a května, kterého se za ÚCK zúčastnili Martin Balcar, Eva Balcarová a Daniela Hamrová.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání řídicího výboru Ekumenické rady církví v ČR.
- SR se věnovala přípravě ekumenických aktivit, delegací a setkání pro následující období.
- SR souhlasila s finančním příspěvkem na recepci ekumenické poroty Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech.

Hospodářské věci

- SR schválila žádost sboru v Mělníku a poskytla mu příspěvek ze solidárních prostředků ve výši 224 555 Kč.
- SR vzala na vědomí výsledky zadávacího řízení na výběr dodavatele stavby nové budovy pro školy EA v Praze 7 – Holešovicích a souhlasila s výběrem nabídky sdružení „EMH + CHT PCE

Bratrská škola“ a se zahájením jednání o uzavření smlouvy s tímto sdružením.

- SR vzala na vědomí výsledky zadávacího řízení na výběr dodavatele fotovoltaické elektrárny a tepelného čerpadla pro hlavní budovu Tábora J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí a souhlasila s výběrem vítězné nabídky společnosti Nukleon s. r. o. a se zahájením jednání o uzavření smlouvy s tímto dodavatelem.
- SR souhlasila s vyhlášením poptávkového řízení na pronájem prodejních prostor Husova domu od ledna 2026 (prostory stávajícího Nakladatelství a knihkupectví Kalich).
- SR souhlasila s poskytnutím půjčky z Automobilového fondu Radimu Žárskému.
- SR souhlasila s poskytnutím příspěvku 10 000 Kč Filipu Němečkovi na úhradu části nákladů na psychotherapeutický výcvik. Částka bude vyplacena z Fondu pro přípravu ke kazatelské službě a další vzdělávání kazatelů.
- SR se podrobně zabývala dopady zavedené směrnice o nájemním bydlení duchovenských zaměstnanců církve a pověřila ÚCK přípravou přechodného ustanovení a dílčí úpravy směrnice v oblasti zkrácených úvazků. SR následně schválila přechodné ustanovení Směrnice o bydlení farářů a jáhnů a dále Metodiku k rozdělování osobních příplatků kazatelům a uložila ÚCK informovat o těchto změnách.
- SR vzala na vědomí žádost sboru v Nymburce ve věci rekonstrukce a úprav fary a sborového zázemí a na základě prvotního seznámení se s tímto investičním záměrem se setkala se zástupci sboru k detailnějšímu představení záměru. Po proběhlé schůzce SR souhlasila s přijetím závazku přesahu-

jícího 2 mil. Kč (dle čl. 22 odst. 2 Řádu o hospodaření církve).

Hof

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Opava hledá farářku/faráře

Hledáme farářku/faráře na plný úvazek od roku 2027 nebo dle dohody. Nabízíme prostorný byt se zahradou na faře v centru Opavy. Bližší informace k dispozici u kurátora Viliama Kušníra (mail: vkusnir@seznam.cz, tel. 723492898).

VZDĚLÁVÁNÍ KAZATELŮ

Postgraduální kurz pro kazatele

Upgrade znalostí, informací a vztahů uprostřed Vysočiny. A k tomu tři večery plné rozhovorů.

Místo konání: Selský Dvůr, Daňkovice

Termín: 1.–4. září 2025

Uzávěrka přihlášek (nebo do naplnění): 31. července 2025

Účastnický poplatek: 500 Kč (povšechný sbor hradí ubytování a lektora; o cestovní náhrady můžete požádat svůj sbor; stravu v místě si hradí účastníci sami)
Lektoři: Martin Prudký, Jan Charvát, Pavel Pospěch, Martin Wihoda, Dušan Coufal, Filip Němeček

Vedení: Jan Keřkovský

Kurz je určen pouze pro kazatele. Pořádá oddělení výchovy a vzdělávání ÚCK.

Kontakt: vychova@e-cirkev.cz

SJEZD MLÁDEŽE

Přihlašování na Sjezd (nejen) evangelické mládeže spuštěno!

Letošní Sjezd (nejen) evangelické mládeže proběhne ve dnech 3.–5. října v Teplicích s tématem „Bůh je lávka“. ►

Přihlašovat se je možné již nyní. Až do 22. 9. platí first minute sleva 200 Kč – sjezdový poplatek tedy činí 550 Kč.

Cena zahrnuje pronájem prostor, honoráře kapelám, divadlu a přednášejícím, proplácení cestovních dokladů a další výdaje.

Zároveň s přihlašованием běží soutěž!

Právě 30., 95. a 200. přihlášenému bude odpuštěn celý sjezdový poplatek (platit bude pouze stravu a ubytování, pokud si ho objedná).

Podrobnější informace o akci i přihlašování naleznete na webu sjezdmladeze.cz. Těšíme se na viděnou na Sjezdu!

REDAKCE

Vychází Sbírka kázání II. 2024/2025

Koncem června vyšla nová Sbírka kázání. Čtenáři v ní jako obvykle najdou 15 kompletních bohoslužebných pořadů. Součástí je opět i přehled prvních biblických čtení a základů kázání, která byla součástí Sbírky kázání již v dřívějších letech.

Publikace již nevychází v tištěné podobě, ale pouze elektronicky. Zdarma ji můžete stáhnout na webu církevního ústředí (ustredicce.e-cirkev.cz/sbirka-kazani/).

Na téže stránce naleznete i všechna ostatní čísla Sbírky kázání od r. 2002.

Všem, kteří si požádali anebo ještě písemně požádají (ceskybratr@e-cirkev.cz), zajistíme jednoduchou brožuru v nížonákladové produkci. Tyto fyzické kopie budou připraveny a rozeslány obratem. Spolu s nimi obdržíte i fakturu, která pokryje poštovné. Prosíme o její okamžité uhrazení.

V případě, že byste měli jakékoliv dotazy, neváhejte se obracet na redakci Českého bratra, která vydávání Sbírky kázání zajišťuje: ceskybratr@e-cirkev.cz.

Děkujeme!

ÚMRTÍ

Zemřel farář Pavel Fojtů

V neděli 1. června 2025 zemřel ve věku 92 let bratr Pavel Fojtů (1933–2025), vikář v Domažlicích a farář v Jasenné, Orlové a Českém Těšíně.

Bohoslužebné rozloučení s bratrem farářem Pavlem Fojtů proběhlo v sobotu 14. června 2025 v evangelickém kostele ve Stříteži nad Bečvou.

Děkujeme Pánu Bohu za život bratra Fojtů a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

PRACOVNÍ NABÍDKA

Hledá se kostelník/kostelnice

Evangelický sbor německého jazyka při Českobratrské církvi evangelické (Deutschsprachige evangelische Gemeinde Prag) působící v kostele sv. Martina ve zdi (Martinská 8, Praha 1) hledá kostelníka či kostelnici.

Náplň práce: odemknout kostel, připravit vše na bohoslužbu, přichystat 1–2× měsíčně liturgické nádoby na slavení večere Páně, nachystat občerstvení, po skončení bohoslužeb vše uklidit, zhasnout a zamknout kostel

Práce probíhá vždy v neděli

9.30–12.30–13.00, bohoslužby začínají v 10.30 (dvakrát měsíčně nebo dle domluvy). Odměna činí 540 Kč za odpracovanou neděli.

Kontakt:

farářka Kristýna Malíšková Pilecká,
ev.prag@gmail.com, +420 604 842 356

Více informací zde:

www.prag-evangelisch.de

POZVÁNKA

Letní křesťanské meditace

Srdečně vás zveme na cyklus křesťanských meditací. Budeme se potkávat od 25.–31. 8. 2025 ve vnitrobloku zahrady FS Praha-Žižkov II (Čajkovského 10, Praha 3).

Setkání budou probíhat vždy ráno od 8.00 a večer od 20.30. Samotná meditace bude trvat 30 minut.

Obsahově jsou meditace inspirovány Johnem Mainem a vycházejí z nejstarší Ježíšovy modlitby *maranatha*.

Zváni jsou všichni lidé z církve i mimo ni. Je to příležitost pozvat i necírkevní přátele, kteří by se na bohoslužbu do kostela přijít neodvážili. Meditace jsou otevřeny všem bez rozdílu věku. Kapacita je omezená. S sebou si vezměte podložku na sezení.

Meditace povede Johana Miriam Vorlová, t. č. jáhenská praktikantka ve sboru FS Praha-Kobylisy. Vstupné dobrovolné. V případě nepříznivého počasí jsou zajištěny prostory na faře.

Přihlásit se je možné prostřednictvím formuláře (<https://1url.cz/@meditacezizkov>) nebo prostřednictvím mailu krestanskemeditace@seznam.cz. Těšíme se na vás.

Pozvání na cestu do ticha

Diakoni Českobratrské církve evangelické pořádají duchovní cvičení s názvem Pozvání na cestu do ticha. Program je určen každému bez rozdílu vyznání, kdo se chce zastavit a naslouchat.

Konat se bude v termínu 28. 9. – 1. 10. v klášteře Fortna na Pražském hradě (Hradčanské nám. 3/184, Praha 1).

Duchovní cvičení povede Mgr. Vojtěch Měřička, AChLj, sociální pracovník, kaplan a jáhen Starokatolické církve v ČR.

Nedotovaná cena ubytování, stravy a duchovního vedení je 3500 Kč.

Přihlášky zasílejte do 1. 9. 2025 na e-mail lubomir.vraj@gmail.com.

ÚSTŘEDÍ

Digitalizujeme cenné archivní nahrávky

Českobratrská církev evangelická se rozhodla digitalizovat zvukové nahrávky z Ústředního archivu ČCE.

Evangelická církev byla úspěšná se svojí žádostí o dotaci pro projekt „Digitalizace magnetických pásků z Ústředního archivu Českobratrské církve evangelické“.

V rámci realizace projektu bude provedena digitalizace nejcennějších částí zvukového dědictví ČCE, tj. zvukových nahrávek z:

- jednání synodů ČCE z let 1971–1991
- různých celocírkevních slavností z let 1971–1983.

Celkem se jedná o 35 magnetofonových pásků uložených v Ústředním archivu ČCE o souhrnné stopáži 13 320 minut (tj. 222 hodin záznamů).

Projekt je realizován za finanční spoluúčasti Evropské unie prostřednictvím Národního plánu obnovy a Ministerstva kultury. Za tuto finanční podporu děkujeme!

MOJE CÍRKEV

Noc kostelů v Nosislavi.

foto: archiv sboru

NOC KOSTELŮ **NOC**
23.05.2025

Tématem letošní Noci kostelů byla naděje

K ekumenické iniciativě se i tentokrát připojila řada evangelických sborů

Noc kostelů se stala v České republice již tradiční událostí, která se těší rok od roku vyššímu zájmu. Jako každoročně nabídl i 17. ročník této celorepublikové ekumenické akce, který se konal v pátek 23. května 2025, pestrý program. Pro letošní rok zvolili organizátoři téma „Naděje“. Podle informací pořadatelů bylo v celé České republice během letošní Noci kostelů zaznamenáno více než 460 000 návštěvnických vstupů. Mezi 1868 zpřístupněnými kostely, modlitebnami a dalšími církevními stavbami byla i řada těch patřících Evangelické církvi. Shrnutí toho nejzajímavějšího z některých míst naší církve vám nyní nabízíme.

Nosislavští připravili pro návštěvníky pestrou paletu aktivit

Lidé se mohli spontánně procházet v průběhu celého programu od začátku do konce. Neměli jsme přílišné ambice pořádat průvodcovskou službu. Evangelické kostely bývají málo podnětné k promýšlení interiéru. Veškeré informace jsou dostupné na nástěnce ve vstupním vestibulu.

Celý program byl postaven na vystoupeních několika protagonistů. Nejdříve pěvecký sbor Izmael's friends ze sboru v Kloboukách u Brna, dále vystoupil náš dechový orchestr, který působí při sboru již více než 100 let.

Na pěvecký sbor a dechový orchestr navázala varhanní hudba v podání absolventů naší aka-

demie SCHEA. Celý program byl po setmění korunován světelnou show, kdy při barevném nasvícení zaznívala reprodukováná hudba (známé filmové melodie). Celý program v kostele zakončila modlitba Páně. Lidé se ale nerozcházeli, neboť bylo co dojít a dopíjet ze stolů u vchodu do kostela.

Děti měly možnost poznávat náš kostel díky připraveným pracovním listům a programu před kostelem.

V průběhu kulturního programu se podávalo ke kávě, čaji a limonádám malé občerstvení návštěvníkům tak, aby nemuseli opouštět program kvůli večeři. U vchodu bylo k ochutnání rozlévané víno od místních vinařů a před kostelem si lidé mohli opékat na grilu špekáčky. Nebylo divu, že se pak návštěvníci i členové sboru loučili mnohem později, než bylo dáno programem, a to je moc dobře.

Celkem jsme napočítali okolo 170 návštěvníků a dětí a na 20 pořadatelů z místního sboru, kteří společně vytvořili tento příjemný večer otevřených kostelů. Atmosféra celého našeho setkání byla skvělá a těšíme se opět za rok.

Petr Chlápek, FS Nosislav

Na litoměřické faře přednášel Pavel Kosatík

Naši farou v Rooseveltově ulici prošlo během letošní Noci kostelů 89 návštěvníků. S velkým ohlasem se setkala inspirativní přednáška Pavla Kosatíka o statečném životě a zajímavém myšlení Přemysla Pittera. Letos v červnu jsme si připomněli 130. výročí narození tohoto méně známého velíkána našich dějin. ►

Řadu návštěvníků zaujala i historie domu, samotné prostory sboru i Diakonie. K programu Noci kostelů u nás již neodmyslitelně patří také náš žesťový soubor Consonare, jehož repertoár ocenil i Pavel Kosatík. Během poslechu nás potěšily i grilované klobásky.

beseda s Pavlem Kosatíkem

A na závěr jsme se připojili ke společné modlitbě s katolickým knězem Józefem Szeligou, naším farářem Benjaminem Rollem a pravoslavným knězem Petrem Novákem v kostele Všech svatých na Mírovém náměstí. Děkujeme Hospodinu i všem hostům za pozeňnaný večer.

Benjamin Roll, FS Litoměřice

Evangelíci ve Valašském Meziříčí přilákali i návštěvníky Muzejní noci

Uspořádat Noc kostelů po tolika letech, kdy program se samozřejmě sobě vlastní zorganizoval vždy farář sboru, který ale zrovna změnil působíště? Vymyslet program dostatečně atraktivní, aby lákal i v těžké konkurenci mnoha dalších objektů, zapojených do Muzejní noci, kterou letos u nás s Nocí kostelů spojili? A jak naplnit letošní téma „Naděje“?

Varhany zní ve veřejném prostoru málo – profesionální varhanice ze sboru ale naši prosbu přijala, a ještě k sobě sehnala zpěvačku. Paní učitelka ze ZUŠ nabídla vystoupení svých žáků. Zopakujeme výstavu autorů z blízkého Domova se zvláštním režimem? A co ještě dát prostor místní Diakonii – svůj Dobrostanek mohou postavit před vchodem do kostela. Naděje – vždyť

o tom musí existovat tolik skvělých textů ve světové literatuře, pojďme něco z toho přečíst. Emeritní farář zajistí přivítání a krátké seznámení s historií kostela. Pastorační pracovnice ještě sestaví tablo s texty o naději...

Účast? Vysoká. Lovci razítek Muzejní noci chtěli i to naše!

Jakub Šíroky, FS Valašské Meziříčí

Broučci v Hodoníně

Noci kostelů jsme se účastnili poprvé, a to s programem „Naděje a poslušnost Broučků Jana Karafiáta“. Provázely jej dvě výstavy. Entomologická sbírka brouků nadšeného sběratele, ve které nechybělo ani několik druhů světlušek, a výstava různých vydání Karafiátových Broučků. Na ni navazovalo vyprávění s prezentací této knihy. Možná nevíte, že Broučci vyšli víc než stokrát a s ilustracemi více než 40 výtvarníků!

Těžištěm programu a největším tahákem bylo loutkové divadlo. Hráli jsme, jak jinak, vybrané příběhy z Broučků. Následovalo povídání o Janu Karafiátovi, bázni, poslušnosti, naději a církvi, v níž působil jako farář. Celý program provázely varhanní improvizace našeho mladého varhaníka, zpívaly se broučkovské modlitby.

Závěr večera proběhl na farní zahradě. Během noční hry měly děti od broučků, pohybujiících se po zahradě, zjistit moudro pro život, totiž „pěkně poslouchat Pána Boha a svítit lidem“. Úplně na závěr zasvítily Rebelky s fire show, ohňovým vystoupením v májové noci velmi působivým.

Světlana Greplová, FS Hodonín

V Českých Budějovicích ovládla Noc kostelů hudba

Kromě oficiálního tématu Noci kostelů volíme každý rok své vlastní téma, které představuje nějakou konkrétní část sborového a církevního života. Letos to byla „Hudba“. Hudba byla všudypřítomná. Zahájili jsme koncertem pěveckého sboru Canzonetta, který obohatil své vy-

stoupení ukázkou, jak soubor pracuje při přímém vystoupení. Do tématu skvěle zapadla i hudební dílna, při které jsme vtáhli do dění všechny příchozí. S klavírem si návštěvníci zazpívali lidové, trampské i další známé písničky. V programu se vystřídal snad všichni hudebníci našeho sboru: žesťový soubor Consonare, pěvecký sbor Ad hoc, rocková kapela Kostelní tíseň.

Učitelé nedělní školy se postarali o perfektní interaktivní program pro děti. Kvízy na témata zpěvníku *Svíta*, tvorba různých hudebních doplňků, soutěže bavily děti od nejmladších po nejstarší. Pod kruchtou visely od stropu nejrůznější hudební nástroje, všude byly k nahlédnutí noty a staré i nové evangelické zpěvníky. Opravdovou muzejní perlou byl zpěvník z roku 1596. Každou hodinu si mohli návštěvníci zkusit rozeznít kostelní zvon. Celovečerní program zakončil bratr farář David Nečil meditační půlhodinkou s kytarovým doprovodem.

Děti ze včelařského kroužku, které pečují o farní včely na zahradě i na půdě, vyprávěly velice poutavě a zároveň fundovaně všem přichozím o všem, co ke včelaření patří. Jejich povídání bylo tradičně pro návštěvníky Noci kostelů velmi atraktivní.

Noc kostelů je příležitostí, na které se podílí mnoho členů našeho sboru. Reakce návštěvníků byly pro nás dobrou zpětnou vazbou, kdy si člověk uvědomí, že to, co my často vidíme jako samozřejmou součást našeho života, je vlastně zázrak.

Michaela Křišťůfková, FS České Budějovice

V Kobylisích zněla hudba z různých koutů světa

Noc kostelů v Praze-Kobylisích se již po mnoho let nese ve znamení hudby různých národů, které v našem kostele našly svůj duchovní domov. Patrně nejvíc nadchla posluchače hráčka na tradiční ukrajinský hudební nástroj banduru. V závěru večera jsme si všichni společně zazpí-

vali písně z Taizé, a mohli tak ještě jednou prožít, jak hudba propojuje národy a kultury.

Pro děti byl připraven fotokoutek, kde si každý mohl obléct kostým různých biblických postav a potom se nechat vyfotit. Pomocí umělé inteligence bylo následně dotvořeno pozadí, charakteristické pro danou postavu. Uprostřed nabitého programu se vždy pokoušíme vyčlenit nějaký prostor pro setkání a rozhovory s návštěvníky. Při dobrém počasí míváme na farní zahradě malé občerstvení, jak tomu bylo i letos.

Ondřej Kolář, FS Praha-Kobylisy

Myšlenka otevřít kostely v noci vznikla ve Vídni, kde se v roce 2005 první Noc kostelů konala – *Lange Nacht der Kirchen*. V roce 2009 překročila Noc kostelů hranice a otevřely se také kostely a modlitebny na několika místech v České republice. V roce 2010 se Noc kostelů konala již v celé České republice. Příští ročník je naplánován na pátek 29. května 2026.

připravila **ARO**, foto: archiv sborů

Potkali se u Řehlovic

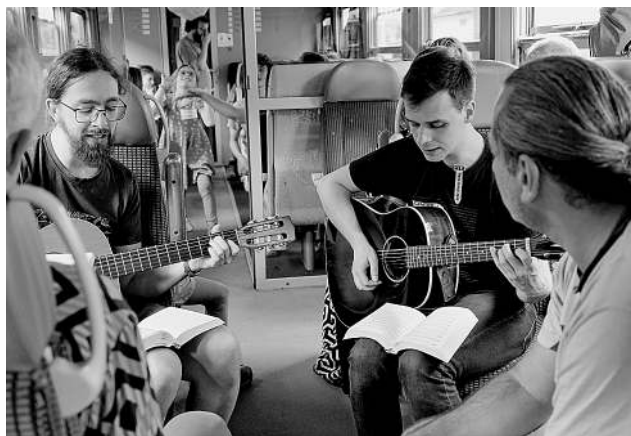
Členové Pražského a Ústeckého seniorátu vyšli vstříc sloučení prvním společným setkáním

V sobotu 31. května proběhl v Kulturním centru Řehlovice nedaleko od Ústí nad Labem velký evangelický festival, který navázal na tradici menších kulturních akcí pořádaných na stejném místě pro okolní sbory. Hlavními organizátory byly Ústecký a Pražský seniorát a také středisko Diakonie ČCE v Litoměřicích.

Celá akce byla uspořádána jako taková první předzvěst chystaného sloučení Pražského a Ústeckého seniorátu, k němuž má dojít od roku 2027. Událost tak byla pojata jako první velká jízda budoucího nového super-seniorátu, jako pořádná oslava nové kapitoly, protože není čas oplakávat, co bylo, ale s radostí vítat, co přichází. Akce přijala za své biblické heslo „Hle, všechno tvořím nové“, s podtitulem „od bohoslužby k rock'n'rollu“. „K čemu nám je vlastně seniorátní společenství? Je to výzva, nebo noční můra? Potřebuji takové společenství ke své víře? A jestli dosud ne, není právě tohle šance zjistit, jestli to nemůže být jinak?“ I takové otázky stály v pozadí řehlovického festivalu, který se tak stal nejen zábavnou akcí, ale také určitým experimentem, podnětem k zamyšlení, a hlavně novou příležitostí k tvořivému setkání mezi lidmi, kteří by se jinak nejspíš setkali jenom na konventech a podobně. Program akce byl proto zvolen tak, aby toto téma hravě a stravitelně pojal.

Celý festival vlastně odstartovalo elektrizující supění lokomotivy, která táhla evangelický expres, speciálně za tímto účelem vypravený z Prahy až do Řehlovic a zpět, jehož kapacita 100 míst byla téměř naplněna. Už ve vlaku zavládla družná atmosféra a skvělá nálada, hrálo se na kytaru a zpívalo. Účastníci si ohromně

pochvalovali možnost pohodlné dopravy, navíc ještě za výhodnou cenu.

zpívání ve vlaku z Prahy

Počasi vyšlo skvěle, navzdory původním deštivým předpovědím nastal první opravdový letní den a ani drobná přeháňka, která přivítala cestující na místním nádraží, na tom nemohla nic změnit.

Program moderoval chomutovský kazatel Zdeněk Turek, který přitom osvědčil svou eleganci, lehkost a vtip. Úvodní bohoslužby, tematicky vztažené k námětu tvoření a stvoření, obstarala dejvická farářka Saša Jacobea, která do nich s pomocí modelíny dokázala zapojit i děti. Příjemný hudební doprovod zajistila komorní kapela vedená náměstkem ústeckého seniora Tomášem Junem.

Pro nejmenší návštěvníky pak byla ještě připravena Mise tajného agenta s šiframi pro malé i větší, kterou jim nachystal teplický farář Matko Bánoci, a posléze pohádkové představení Zlatá husa v podání divadla Buchty a loutky.

Dospělé mezitím čekal zábavně-vzdělávací kvíz, který účastníky potrápil řadou záluďných

bohoslužba pod vedením Saši Jacobea

otázek. Správné odpovědi pak uváděly osobnosti obou seniorátů, jako třeba pražský kurátor

Dan Heller, předseda představenstva JJ Jaromír Křivohlavý, jedna ze zakladatelek současné podoby Diakonie Eva Grolová, předseda ústecké Jeronýmovy jednoty Jakub Pavlis nebo členky pražského SOMu.

Následoval kratší blok experimentální moderní hudby třebeňického faráře Jiřího Šamšuly a poté pásmo mluveného slova zahrnující zdravice obou seniorů, tedy Matěje Opočenského a Tomáše Pavelky, a představitelky všech zúčastněných středisek Diakonie.

Vrcholem programu pak byl nadupaný koncert kapely Cactus showband, jejíž rokenrol zvedal diváky ze sedadel – největší úžas vzbudila rocková verze Prodané nevěsty. Závěrem ještě všem požehnal Josef Bartošek, který je farářem v Sedlci-Prčicích, a pak už opravdu nastal čas loučení a odjezdu.

Podle odhadů se festivalu zúčastnilo přes tři stovky spokojených návštěvníků, což z něj činí jednu z největších evangelických akcí za posledních mnoho let. Také senior Matěj Opočenský si výsledek pochvaloval: „Jedno velké poděkování... Byla to moc krásná akce a skoro ze všech sborů z obou seniorátů někdo přijel. Bylo to až neuvěřitelné, účast byla nad očekávání...“

Pražský a Ústecký seniorát, kolektiv autorů, foto:

Jakub Rais

HUSŮV DŮM

Budoucnost obchodu v Jungmannově ulici

Jak se vyvíjela situace kolem sídla původního knihkupectví

Českokobratrská církev evangelická vyhlásila poptávkové řízení na pronájem prostor v Husově domě (Jungmannova 9, Praha 1), kde sídlí Nakladatelství a knihkupectví Kalich.

Synodní rada rozhodla v květnu 2025 o vyhlášení poptávkového řízení na pronájem prostor obchodu a kanceláří v Jungmannově ulici 9, kde v současné době sídlí Nakladatelství a knihkupectví Kalich (NaK Kalich). Církev o knihkupectví ve svých prostorách stojí, avšak za ►

podmínek, které jsou vzájemně výhodné. Návrh na jakékoliv jednání o narovnání podmínek nicméně majitel NaK Kalich odmítl.

Historie

Evangelická církev, jako bývalý majitel NaK Kalich, jednala na svých synodech řadu let o budoucnosti společnosti, protože provozní dotace ze strany církve byly dlouhá léta v řádu stovek tisíců korun ročně, a to bez započtení dlouhodobé dotace sníženým nájmem (v řádu dalších stovek tisíců za rok).

Nakonec synod jako nejvyšší orgán církve nechal rozhodnutí o případném prodeji na synodní radě a ta v roce 2022 přistoupila k prodeji nakladatelství i knihkupectví zkušenému nakladateli. Smlouva s novým majitelem výslovně uváděla snížené nájemné pouze po dobu jednoho roku. Nad rámec smlouvy byl nájem ponechán v dotované výši i další dva roky.

S majitelem NaK Kalich se ČCE pokusila jednat o úpravě smlouvy a opakovaně jej vyzvala k jednání. Majitel však odmítl jakékoliv zvýšení, byť o korunu. Proto se synodní rada rozhodla vypsát řízení a poptat i jiné nájemce s jejich projekty. Samozřejmě osloven bude i majitel NaK Kalich.

Budoucnost

Do řízení je zahrnuta i revitalizace historického sklepa přímo pod knihkupectvím, který již řadu let leží ladem, a jež chce církev dlouhodobě oživit. Kritériem pro výběr nového nájemce není zdaleka jen cena, ale i další aspekty, jako je oživení prostor, ke kterému mnoho let nedošlo.

Pokud by nájemné NaK Kalich zůstalo v současné výši (tj. zhruba odpovídající polovině nájmu kolejného pro studenty Univerzity Karlovy), znamenalo by to, že církev fakticky dotuje současného majitele částkou zhruba 500 tisíc korun ročně. Ve společnosti působí řada dalších knihkupectví a nakladatelství s křesťanskou tematikou, kterým církev žádnou dotaci nedává. Proto od roku 2023 synodní rada vyhlásila otevřený dotační program na vydávání publikací

podpořený každoročně částkou 150 tisíc korun. O prostředky z tohoto programu si mohou požádat všichni nakladatelé či vydavatelé (včetně NaK Kalich) v podzimním termínu, který zveřejňujeme na webu. Odpovídající nájemné za prostory v Jungmannově ulici by např. umožnilo podpořit tento dotační program vyšší částkou.

Stručně v bodech:

- v roce 2022 církev prodala Nakladatelství a Knihkupectví Kalich novému majiteli (spolumajiteli sítě Kosmas)
- dle smlouvy zůstalo nájemné (za prostory prodejny a kanceláří) v prvním roce po prodeji ještě ve snížené výši
- nad rámec ustanovení smlouvy však ČCE ponechala nájemné v této výši ještě i další 2 roky poté; fakticky tak po 3 roky dotovala provoz NaK Kalich částkou cca 500 tis. Kč ročně
- zároveň s majitelem Kalichu otevřela jednání o případném narovnání situace; ten to ale odmítl
- církev se proto rozhodla vypsát poptávkové řízení na nájemce prostor; cílem je provozovat prostory za oboustranně férových podmínek
- kritériem přitom není jen cena, ale také oživení objektu, smysluplnost provozu a obsah, který souzní s posláním církve
- z příjmů chce ČCE podporovat mimo jiné nakladatelskou a publikační činnost v rámci svého dotačního programu

Martin Balcar, vedoucí tajemník

Otevřená zahrada zve

V Brandýse nad Labem se opět konal festival na farní zahradě

Začátkem tohoto června uplynul rok od slavnostního otevření farní zahrady v Brandýse nad Labem. Povzbuzeni touto krásnou, i když náročnou událostí, rozhodli jsme se letos 31. května navázat menším hudebním festivalem.

Mezitím promyšleně naprojektovaná zahrada nádherně rozkvetla. Začala časně zjara bíle, pak se přidala žlutá a teď v létě je vystřídalý fialová a modrá. Celý den otevřená, začala zahrada přitahovat příchozí. Náhodné kolemjdoucí, turisty, ale i rodiny s dětmi z okolí a lidi, kteří se o ní dozvídají. Snažíme se o to. Články a pozvánkami v místních městských novinách, při Noci kostelů, ale taky osobním pozváním.

I skromně to dá zabrat

Letošní festival jsme pojali výrazně skromněji než loňské slavnostní otevření. Chtěli jsme veřejnost pozvat k příjemnému setkání při kvalitní hudbě. Pravda, žánrově spíš pro převažující střední generaci. Přípravy měla na starost staršovstvem jmenovaná šestičlenná pracovní skupina. Jak všechno dobře časově rozplánovat a zvládnout? Propagaci, domluvu s interprety, včetně poplatku OSA, zvukaře, program, zajištění pohoštění, zapůjčení stanů, pивních setů, židlí, finanční i pokladní stránky, a ke všemu dostatek dobrovolníků na potřebných místech. To jsme od loňského podzimu řešili a připravovali. A pak ještě, aby bylo v ten den dobré počasí a ve městě nebylo moc lákavějších akcí. To jsme mohli jen doufat.

Sboreček si troufá

Průběžnou starostí bylo naše předchozí rozhodnutí, že zkusíme festival zvládnout bez finanční

dotace města. Uděláme zkušenost a uvidíme. Pozvali jsme tři cenově dostupné a místně dostatečně známé i osvědčené interprety. Tahákem měl být legendární Vladimír Merta. Klíčová bývá propagace. Proto na sborových webovách, facebooku – lajkovat, oživovat, přidat video pozvánky. Vstupenky přes internet i na několika místech ve městě. Snad aspoň něco vyděláme na prodeji dobrého jídla a pití vlastní výroby. A pak všechno personálně pokrýt. Sboreček s 85 členy, všichni aktivní v den „D“ zapojeni. Jak to celé dopadne?

vystoupení kapely Svatopluk

Merta, Trossman, Svatopluk

V den festivalu šlo všechno dobře. Špatné předpovědi počasí a zamračená obloha nás jen okrajově lízly. I tak jsme ale pro vodu v ozvučení akčně přesunuli vystoupení Vladimíra Mertu do kostela. A byl to dobrý nápad. Devětasedmdesátiletý písničkář vestoje, bez ozvučení, víc jak hodinu zpaměti svým uměním i sdělením nadchl přeplněný kostel. Z podia venku pod ►

pergolou pak svou profesionalitou zaujala kapela Rene Trossman Blues Band z frontmanem z Chicaga. Nakonec už za tmy do nás Svatopluk autenticky valil písně Svátí Karáska. Dobře fungovalo i vše okolo, takže můžeme letošní festival považovat za zdařilý. Budeme pokračovat?

Toť otázka. Rádi bychom. Fakt je, že finančně jsme napoprvé a bez dotace prodělali. Sto dva účastníků ani štědré pohoštění z vlastních

zdrojů nevyvážilo finanční náklady. Ale to přece není to rozhodující! Hudebně i lidsky to bylo mimořádně milé a zdařilé setkání. Takže za rok o něco zkušenější uvidíme. Každopádně farní zahrada i sbor v Brandýse nad Labem otevřeně žijí a zvou.

Petr Pivoňka, farář sboru v Brandýse n. Labem,

foto: archiv sboru

REGIONY

V Chodově se podruhé uskutečnil Česko-německý sborový den

Regionální setkání přilákalo stovku účastníků z obou stran hranice

„Dobrého se držte“ – takové bylo téma regionálního Česko-německého sborového dne (*Tschechisch-deutscher Gemeindetag*), který se konal v sobotu 7. června 2025 v západočeském Chodově u Karlových Varů. Organizátoři se v tématu nechali inspirovat biblickým citátem z 1. listu Tesalonickým (1Tes 4,21), který je také biblickým heslem roku 2025.

Mezinárodní organizační tým akci připravoval půl roku. Událost je plodem dlouhodobého setkávání na pracovní i lidské úrovni. Vůbec poprvé se v této podobě uskutečnil předloni, a to v bavorském Selbu. „Navázali jsme tím na dlouhodobější přátelské vztahy, které nás pojí s děkanátem Selb, na úzké vztahy sborů Chebu a Aše s partnery přes hranice do Saska i Bavorska i na sborové partnerství mezi Thiersteinem/Höchstädtem a Karlovými Vary a Chodovem. Podobná setkávání se konala už v 90. letech, ale nemám o tom bližší povědomí,“ vysvětluje se-

nior Západočeského seniorátu Martin T. Zikmund.

Přeshraniční spolupráce je darem i pilířem

Spolupráci si obě strany pochvalují a považují ji za vzájemně obohacující. „Na spolupráci se sestrami a bratry z České republiky se vždy těším. Jsme trochu odlišní, ale přesto se dobře doplňujeme,“ hodnotí evangelický farář Volker Pröbstl, který působí jako duchovní správce děkanátu Selb. Jak vysvětluje Vlasta Groll, která v pohraničí působí a setkává se s evangelíky obou národností, klíčová je spolupráce nejen na rovině konfesní blízkosti, ale i z hlediska sociálního. Oblast pohraničí čelí na obou stranách odlivu obyvatel a historicky též nízkému podílu věřících, což činí hranice států i církví prostupnější. „Osobně považuji za důležité vědět, jakým výzvám čelí farní sbory v západních Čechách, a učit se, jak církev Ježíše Krista plní své poslání a prosazuje evangelium v mnohem obtížnějších podmínkách než v Německu,“ říká k tomu Volker Pröbstl.

koncert pěveckého sboru Ad laetitia

Pestrý program byl připraven pro všechny generace. Dopoledne bylo například možné vyslechnout panelovou diskusi na téma „Křesťanská existence dnes“, ve které hovořili farář ze Saska Knut Meinel, zástupkyně bavorské mládeže Vanessa Rödel a západočeský senior Martin T. Zikmund. Překlady do obou jazyků a moderování se obratně zhostila Vlasta Groll. Přirozeným centrem dění je místní evangelický kostel, zázemí bylo k dispozici i v prostorách nedaleké školy, kde probíhaly některé programy. Pro mladší byla připravena hudební dílna pod vedením Jana Esterleho a selbské kantorky Constanze Schweizer-Elserové či výtvarná dílna, v rámci níž mohli zájemci kreativně zpracovat motto setkání. V nabídce byly také pohybové aktivity, například turnaj ve stolním tenise, kurz nordic walking či procházka Chodovem, té však nebylo příliš nakloněno deštivé počasí.

Po obědě následoval hojně navštívený koncert plzeňského pěveckého sboru Ad laetitia v čele s Miloslavem Esterlem. Hudební těleso

publiku představilo průřez tradicí české protestantské písně ve vícehlasé úpravě. Ztišení nabídla modlitba Taizé, kterou připravil farář z Chrástu u Plzně Karel Šimr.

Vyvrcholením celodenního programu byla slavnostní bohoslužba s večerí Páně, kterou společně vedli duchovní obou zemí, kázání přednesla farářka Vlasta Groll.

Do Chodova zamířili návštěvníci zblízka i zdaleka, přijely i děti z dětského domova

Podle informací organizátorů Gemeindetag navštívila necelá stovka evangelíků z obou zemí. Zastoupeni byli účastníci z Českobratrské církve evangelické, Evangelické luterské církve v Bavorsku a Evangelické luterské zemské církve Saska. Nejpočetnější výprava zahraničních hostů dorazila ze 70 km vzdáleného Selbu, kteří na místo přijeli společným autobusem. Němečtí přátelé přijeli i z dalších míst země, např. z Plauen, Erbendorfu, Wundsiedlu ►

či Vogtlandu. Také Západočeští do Chodova zavítali z rozličných koutů seniorátu – od Plzně přes Karlovy Vary až po Cheb.

Díky iniciativě chebské farářky Vlasty Groll přijelo i osm dětí z Dětského domova v Aši, a to včetně doprovodu vychovatelek. „Pohled na děti z dětského domova mě těšil, byly úplně nadšené. Jejich vychovatelka vyjádřila údiv nad tím, že tam na ně všichni byli milí a nikdo se na ně nedíval skrz prsty,“ popisuje farářka.

Zatímco program a jeho zajištění vymýšleli Češi a Němci společně, technickou stránku měli

na starost především místní. Školu poskytlo město bezplatně, ostatní finanční náklady pokrýval seniorát z vlastních zdrojů. I přes drobnější nedostatky, které přirozeně provázejí každou akci podobných rozměrů, jsou organizátoři spokojeni a už nyní se těší na další mezinárodní setkání – tím nejbližším je aktuálně společná pastorální konference, která se uskuteční v říjnu 2025 v Chebu.

Adéla Rozbořilová

CÍRKEVNÍ STAVBY

Kunzárna v Herlíkovicích konečně v provozu

Po náročné rekonstrukci se objekt otevírá návštěvníkům

Historická horská chalupa Kunzárna, součást rekreačního areálu Horský domov v Herlíkovicích, prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Po letech chátrání a nejistoty se stavení dočkalo citlivé obnovy, která respektuje jeho památkovou hodnotu a zároveň přináší moderní komfort. Ačkoli oprava započala v roce 2021, kolaudace objektu byla úspěšně dokončena nakonec až v květnu 2025, a to zejména kvůli nutnosti zvolit jiné požárně bezpečnostní řešení budovy, než se kterým počítal původní projekt.

Od chátrající památky ke stylovému ubytování

Typické krkonošské roubené stavení bylo dlouhá léta bez využití. V minulosti sloužilo jako hospodářské zázemí, později se stalo místem brigád mladých evangelíků. Od 90. let však objekt víceméně chátral, a dokonce se uvažovalo i o jeho zbourání. Záchranu přinesla skupina

nadšenců kolem spolku SEM Přátelé Herlíkovic, která se kolem roku 2010 ujala základních oprav a nové vize. Ta počítala s pozvolnou obnovou v jednoduchém standardu a stála především na práci dobrovolníků.

Zásadní obrat nastal na přelomu let 2016 a 2017, kdy se areálu Horského domova ujali noví provozovatelé Olga a Benjamin Klinečtí. Jejich přístup přinesl stabilizaci provozu a otevřel cestu k větším investicím. V roce 2021 díky tomu mohla začít i velká profesionální oprava na Kunzárně, kterou schválil synod ČCE s cílem začlenit i toto stavení do ubytovacího komplexu Horského domova.

Náročná rekonstrukce s památkářským dohledem

Rekonstrukce samotná se rozběhla velmi rychle a během prvních měsíců postupovala doslova mílovými kroky. Zdálo se, že i díky dobré spolupráci s dodavatelskou firmou a s památkáři by vše mohlo jít hladce a rychle. Hotovo mělo

být koncem roku 2022. Jenže kompletní obnova horské roubenky se nakonec vlivem změn, dodávek i turbulencí na trhu se stavebními materiály protáhla až do roku 2023.

Krkonošská chalupa si zachovala původní charakter, ale přibily moderní technologie – například podlahové vytápění napojené na šetrná tepelná čerpadla doplněné kotlem na dřevo či pelety. Objekt je také napojen na čistírnu odpadních vod.

Kunzárna nyní nabízí ubytování pro přibližně 15 hostů. V přízemí se kromě technického a hygienického zázemí nachází hlavně společenská místnost s krbovými kamny, kuchyň a sauna s relaxační zónou bezprostředně navazující na uzavřenou odpočinkovou verandu s nerušeným výhledem do údolí Labe a na protější vrcholky Přední a Zadní Žalý.

V patře najdeme samostatný apartmán se dvěma pokoji a kuchyňkou, dále čtyři samostatné pokoje, koupelny a toalety. Zvolená dispozice umožňuje i oddělené využití sauny hosty z jiných budov areálu.

Vybavení a zařízení chalupy včetně sauny nebo krbových kamen ve společenské místnosti proběhlo už v režii provozovatelů Horského domova.

Kolaudace až v roce 2025 kvůli požárnímu řešení

Přestože se kolaudační řízení spustilo už v roce 2023, proces se nečekaně protáhl až do května

2025. Důvodem bylo zdlouhavé jednání s Hasičským záchranným sborem ohledně požárně bezpečnostního řešení objektu. Původní návrh využití vody z čističky odpadních vod musel být přepracován. Jiná dílčí řešení dodávek hasební vody zase nedostačovala kapacitně. Nakonec se podařilo přebudovat stávající nevyužité akumulční nádrže ústředního topení na Hlavní budově Horského domova na rezervoár téměř 20 tisíc litrů vody s přípojným místem na přilehlém parkovišti. To umožnilo získat kladné stanovisko hasičů – poslední podmínku pro úspěšnou kolaudaci.

Od poloviny letošního května tedy chalupa slouží svému účelu. Vrátila se do rekreačního komplexu Horského domova, aby opět sloužila farním sborům, jednotlivcům i rodinám – zkrátka všem, kteří sem míří za společenstvím, zážitky, duchovní obnovou či za odpočinkem. Celkové náklady na rekonstrukci Kunzárny přesáhly 9 mil. Kč, včetně souvisejících projektových a inženýrských činností a dodatečných nákladů na zřízení hasební technologie.

V plánu jsou i další investice – aktuálně se například zpracovává studie proveditelnosti úprav Hlavní budovy, která uvažuje o přístavbě společenské místnosti pro 40 lidí na zadní terase objektu nebo o půdní vestavbě v jeho dosud nevyužívaném rozsáhlém podkroví.

Jiří Hofman

Ekumenický seminář o těle a gestech při bohoslužbě

V Táboře se sešli členové liturgické iniciativy Coena

Ve dnech 12.–14. června se v prostorách bývalého augustiniánského kláštera v Táboře uskutečnilo studijní setkání evangelické liturgické iniciativy Coena. Účastníci a přednášející se zamýšleli nad tématem Tělo a gesta v liturgii.

Úvodní přednáška Pavla Koláře z Husitské teologické fakulty UK se věnovala historické a systematické perspektivě gest v liturgii. Původní jednota gest předsedajícího a přítomného společenství se postupem času ztrácela s tím, jak se odlišovala role předsedajícího. V průběhu středověku se liturgická gesta spojovala s různými situacemi danými například liturgickou dobou.

Michaela Vlčková, autorka podnětné studie *Tělo, čas a prostor v liturgii* (2017), z Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích nastínila v příspěvku nazvaném „Liturgie jako performance, tělo v liturgii“ obsah své připravované publikace. V současném bádání se překvapivě sbíhají perspektivy takových věd, jakými jsou liturgika, teatrologie, antropologie. Rituály mají svou souběžnou strukturu a dynamiku nejen v různých náboženstvích, ale i ve sportu, kultuře či politice.

Praktické podněty do kazatelské praxe pak přinesla Martina Preissová, která vyučuje na DAMU. Ve své přednášce se zaměřila na otázku jednoty formy a obsahu ve sdělení předsedajících. Ukázky kazatelských vad a nedostatků ilustrovala na komentovaných videoukázkách.

V závěrečném bloku setkání se účastníci podělili o své názory a zkušenosti s rituály v pas-

toraci a navštívili expozici Husitského muzea. Celé setkání bylo prostoupeno zpívanou formou denní modlitby, tzv. liturgií hodin. Evangelická liturgická iniciativa Coena (z lat. *Coena Domini* – večeře Páně) usiluje především o prohloubení duchovního, liturgického a svátostného života v Českobratrské církvi evangelické. Iniciativa je však ekumenicky otevřená všem zájemcům napříč církevními denominacemi.

Příští setkání se uskuteční za rok v červnu 2026 opět v Táboře. Bude zaměřené na otázky spojené s přijímáním večeře Páně dětmi a přípravou dospělých ke svátosti. Spolek bude usilovat o zařazení semináře do celoživotního programu vzdělání ČCE.

Michal Chalupský, Marek Lukášek, foto: Tomáš Drobík

Zástupci mládeže se setkali se synodní radou

Na poradě mládeže v Bělči byli po dvou letech opět zvoleni noví členové Celocírkovního odboru mládeže (COM). Ti se sešli na první schůzi 9. 6. 2025, kde zvolili za svou předsedkyni Barboru Litomiskou a za místopředsedkyni Carolinu Garcíu.

Poté se i s končícími členy setkali na tradičním bilančním setkání se synodní radou. Společně zhodnotili uplynulé volební období, ve kterém nejen že se dařilo dále pracovat na tradičních projektech, jako je porada mládeže nebo setkání předsedů seniorátních odborů mládeže, ale podařilo se rozjet i několik nových projektů jako třeba Ucho – projekt, který nabízí mentoring předsedům somů, Lečo – kuchařka pro pracovníky s mládeží, webinář a víkendovou konferenci pro faráře a jiné pracovníky s mládeží.

Držme společně palce novému COMu, ať dokáže dále posouvat prostředí naší církve vstříc mladým generacím.

Dominik Bláha, foto: Alena Podrazilová

KULTURA

Benefiční festival Zahrada oslavil pět let ve velkém stylu

Vrchlabí roztančily Holinky i Prago Union

O víkendu 14. – 15. června 2025 se ve Vrchlabí uskutečnil již pátý ročník benefičního festivalu Zahrada, který pořádá Farní sbor ČCE Vrchlabí, Diakonie ČCE – středisko Světlo a organizace Tamar. Festival se opět ukázal jako výjimečná událost, která spojila kulturu, komunitu a dobročinnost – a letos dokonce s rekordní účastí: program

přilákal 250 návštěvníků, to je skvělé číslo!

Počasí nám přálo po celý víkend, což přispělo k výborné atmosféře a pohodě, která panovala v celé zahradě. Festival nabídl pestrý program pro všechny generace – od hudby přes divadlo až po výtvarné dílny pro děti. Vrcholem sobotního programu bylo vystoupení legendární ►

kapely Prago Union & live band, které přilákalo spousty posluchačů z řad sousedů i přespolních. Nechyběli ani další skvělí interpreti jako Severní nástupišť, Jan Váňa, Holinky nebo Cyril a Ivan. Novinkou letošního ročníku byla poetická scéna uvnitř fary, kde zazářil trutnovský básník a hudebník Jan Kunze se svou originální literárně-hudební performancí a také „slameři“ Vašek z Aše a Večerka, zástupci české komunity Slam poetry. Děti si užily interaktivní divadelní představení s Kateřinou Chalupníkovou a knížkou *Jako ty* i tvořivé dílny Bosorky z Janských Lázní. O chutné občerstvení se tradičně postaral Horský domov z Herlíkovic, káva se letos připravovala pod taktovkou spřátelené organizace Mnoho světů z Jilemnice.

Festival uzavřela už tradiční nedělní bohoslužba pod širým nebem v podání hlavního pořadatele celého festivalu, evangelického faráře Michaela Pfanna, který kázal o radosti a její důležitosti s odkazem na básníka, disidenta a jednu z hlavních postav českého undergroundu Ivana Martina Jirouse.

Letošní ročník byl výjimečný nejen svou atmosférou a návštěvností, ale i svým posláním. Výtěžek z festivalu poputuje paní Ivaně, které pomůže najít nový a bezpečný domov, a to ve spolupráci s organizací Most k životu Trutnov.

Konkrétně se sbírka použije na zaplacení kauce a provize. Zbylé prostředky pak pomohou k zajištění základního vybavení, jako je lednička nebo pračka. A právě díky velkému letošnímu zájmu o náš festival se těšíme, kolik peněz do sbírky pro paní Ivanu věnujeme. Přesnou částku brzy zveřejníme na našich sociálních sítích, už teď z ní ale máme radost. Děkujeme všem, kdo společně s námi podpořili paní Ivanu na její cestě k šťastnější budoucnosti!

„Velké poděkování patří všem návštěvníkům, účinkujícím, dobrovolníkům, partnerům a organizátorům, kteří se podíleli na veškeré přípravě, hladkém průběhu celé akce a bohaté návštěvnosti letošního ročníku, která nás velmi těší. Díky vám všem jsme mohli opět „pěstovat“ nejen krásné zážitky, ale i vzájemnou sounáležitost, komunitu a pomoc tam, kde je potřeba,“ uzavírá letošní ročník Michael Pfann. Příští benefiční festival Zahrada se bude konat v září 2026. Přesný termín bude včas zveřejněn na našich sociálních sítích.

Těšíme se na vás opět za rok – Zahrada zůstává otevřená všem!

Festival byl finančně podpořen z grantového systému Diakonické a rozvojové projekty ČCE.

Martin Hrabal, FS Vrchlabí, foto: Vojtěch Polák

Jsem samostatná jednotka

Vít Soviš nastoupil do Diakonie Rýmařov jako klient. Záhy se stal zaměstnancem

Když má dovolenou, všichni se ptají, kdy ho zase uvidí. Patnáct let rozváží Vít Soviš obědy v Rýmařově a okolí. Převážně seniorům. Oblíbili si ho nato-lik, že si bez něj nedovedou představit svůj všední den. Jeho spolehlivost, džentlmenství i smysl pro humor vysoce oceňují i všichni z Diakonie Rýmařov. Rozhovor s Vítem Sovišem (VS) jsme vedli ve společnosti jeho kolegyně Jany Haberhauerové (JH).

Jak jste se seznámil s Diakonií?

VS: Jsem z Rýmařova. Vyrůstal jsem tu. Pak jsem odešel do Olomouce. Deset let jsem tam bydlel na internátu. Ale to víte, všude dobře, doma nejlíp. Táhlo mě to zpět. Jedna známá mi doporučila právě Diakonii Rýmařov. To bylo před patnácti lety.

JH: V roce 2010 jsme v Rýmařově otevírali sociálně terapeutickou dílnu. To je služba pro lidi s mentálním nebo kombinovaným postižením, kteří by se rádi uplatnili na trhu práce. Sociálně terapeutická dílna je na to připravuje.

VS: Nastoupil jsem tam, ale dlouho jsem tam nepobyl. Hned jsem se připojil k rozvážení obědů jako dobrovolník. Moc mě to bavilo. Líbila se mi představa, že by se z téhle práce stalo moje povolání. Tatínek i maminka mě podpořili, s Diakonií to vyjednali. Chvilí jsem rozvážel obědy na zkoušku. Když jsem se osvědčil, začal jsem pro Diakonii Rýmařov pracovat. Míval

jsem smlouvu jen na dva roky. Vždy jsem byl napjatý, jestli mi ji prodlouží. Vždy mi ji prodloužili.

JH: Je třeba zdůraznit, že rodiče pana Víta vždy velmi podporovali v tom, aby se i přes svoje znevýhodnění co nejvíce zapojil do běžného života. Oba také hodně sportovali. Ke sportu vedli i pana Víta.

O jaké sporty šlo?

VS: Hlavně o cyklistiku. Já tehdy jezdil a dodnes jezdím na tříkolce pro dospělé. Má jen tři převody. V Rýmařově jsou všude kopce, takže někdy je jízda dřina. Některé kopce ani nevyšlapu, musím tříkolku tlačit. I tak jsme s tatínkem zvládli maraton až do Polska. Dvaadvacet kilometrů na trase Krnov–Głubczyce. Dnes jezdím spíš na krátké výlety do okolí.

Vraťme se k vaší práci. Jaké to bylo s rozvozem obědů začínat? Musel jste se něco nového učit?

VS: Jak se to vezme. Něco bylo pro mě lehké, něco těžké. Například dřív jsem měl od domů, kam obědy rozvážíme, klíče. Odemkl jsem si, vešel dovnitř, zazvonil na dveře konkrétního bytu. Dnes mají některé domy u venkovních dveří klávesnici, kam se zadávají kódy. Teprve pak se dveře otevrou. Každý byt má svůj kód. Všechny si pamatuju. Ale to víte, někdy se spletu. Za dopoledne musíme stihnout i třicet, čtyřicet bytů. Stačí trochu nepozornosti, zmáčknu jiné číslo a jsou z toho zmatky. ►

JH: To se ovšem stává nám všem...

VS: Anebo když v paneláku nejede výtah. To potom musíme hezky po svých třeba až do šestého patra. Se dvěma těžkými termoobědníky v ruce. Když do toho máme léto a teploty se šplhají ke třiceti stupňům, tak se pěkně zapotíme. V zimě nás někdy potká i sněhová kalamita. Žijeme koneckonců v horách. Poslední pamatuju před lety. Už začalo jaro a vtom napadlo několik centimetrů sněhu. Už s tím nikdo nepočítal. V poslední době ale nepřicházejí sněhové kalamity tak často.

Jak vypadá váš pracovní den?

VS: Ráno přijdu do práce a uvařím si horké kafe. Chvilku počkám, než mi kolegyně řekne, s kým dnes na rozvoz vyrážím. Já sám neřídím, nemám papíry, jsem spolujezdec. Obsluhujeme dvě trasy. Jednu pro Rýmařov, druhou pro okolí Rýmařova. Moje hlavní trasa je ta po Rýmařově. Druhou trasu jezdím jen jako záskok, jsem-li požádán. Když nasedneme do auta, vyrážíme nejprve obědy vyzvednout. Pak rozvážíme. Kolegyně řídí a já roznáším. Když toho máme hodně, tak obědy roznáší i kolegyně. A někdy zůstanu v autě já a oběd doručí kolegyně. Jak kdy.

Jak dlouhou máte pracovní dobu?

VS: Pracuji každý všední den, od pondělka do pátku, čtyři hodiny, tedy na půl úvazku.

Dohromady to děláte už patnáct let. To je dlouhá doba. Zažil jste někdy pocit, že už nemůžete, že byste raději dělal něco jiného?

VS: Ne, nikdy. Takové pocity mě nepřepadají.

Co vám vaše povolání dává, co na něm máte rád?

VS: Asi nejvíc to, že si můžu popovídat s lidmi, kterým obědy přivážím. Někdy je to jenom chvilka, protože hned musíme pokračovat, ale i ta chvilka stojí za to. Někdy dostanu i nějaké ty dobroty. Na Vánoce musíme ochutnávat va-

nilkové rohlíčky. Ale kvůli tomu tu práci samozřejmě nedělám (smích).

JH: Naši klienti se na pana Víta těší. Stačí, aby měl jeden den volno, a už jim chybí. „Zítra přijde?“ – to je první otázka, kterou slyšíme, když klientům oznámíme, že pan Vít dneska nerozváží.

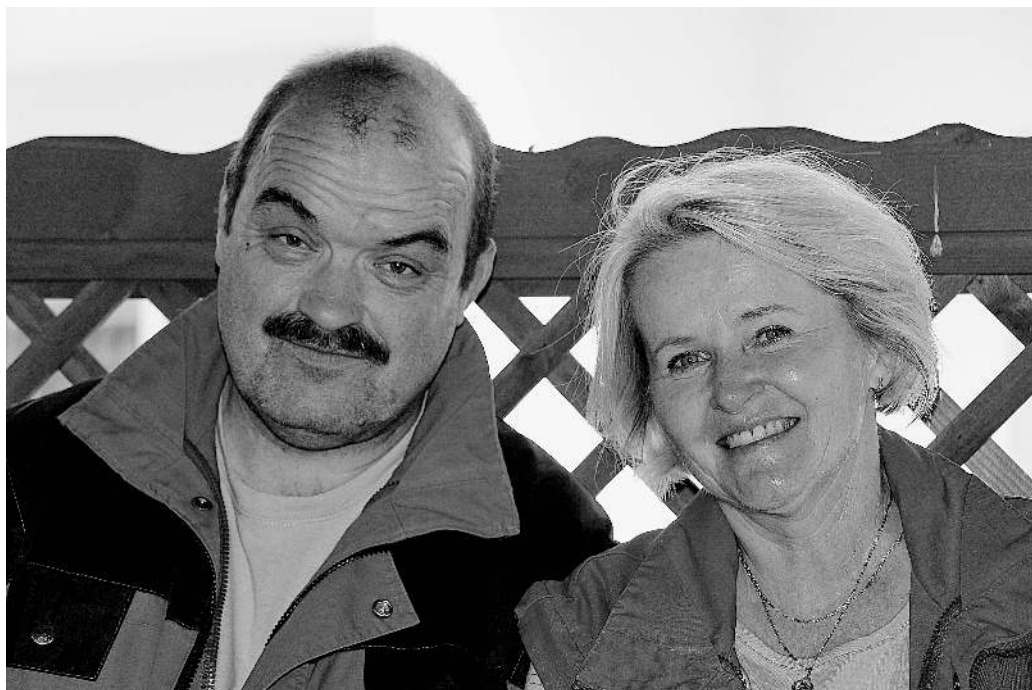
Kde trávíte volno nebo dovolenou?

VS: Většinou doma v Rýmařově. Když chci vyrazit někam dál, tak do Olomouce, kde jsem deset let žil. Obstarám si nějaké nákupy nebo se třeba podívám na vánoční trhy na hlavním olomouckém náměstí. Ty jsou vyhlášené a moc pěkné.

JH: Chtěla bych jenom dodat, že tyhle cesty zvládá pan Vít zcela sám. Vyhledá si spoje, všechno si zařídí.

VS: Ano, já jsem samostatná jednotka (smích).

Vít Soviš a Jana Haberhauerová

Co děláte, když vám skončí pracovní doba?

VS: Jdu domů a tam pracuju. Bydlím v samostatném bytě v domku, kde také žije moje sestra s rodinou. Třeba vezmu benzinovou sekačku a sekám trávu nebo dělám jiné věci, které jsou potřeba.

Slyšel jsem o vás, že dobře ovládáte mobily. Kdy jste s tím začal?

VS: Hned jak se objevily ty první, ještě tlačítkové. Učil jsem se po troškách. Můj první mobil byla Nokia. Naučil jsem se pak ovládat i ty dotykové.

JH: Pan Vít je úžasný. Zásobuje mě informacemi z Facebooku, jsme ve spojení přes Messenger i email. Dostávám od něj vtipná videa. Posíláme si je mezi sebou a společně se bavíme.

Diakonie Rýmařov, kde Vít Soviš pracuje, vznikla v roce 1993. Provází a podporuje lidi znevýhodněné stářím, mentálním či tělesným postižením. Pomáhá jim zlepšit a udržet tělesné, duševní a sociální zdraví a pohodu, a to v souladu s prostředím, kde žijí.

Tento rozhovor vyjde těsně před prázdninami. Co byste všem kolegyním a kolegům z celé Diakonie i čtenářům tohoto magazínu vzkázal?

VS: Přeji vám všechno nejlepší, abyste si pěkně užili prázdniny a dovolenou. A po prázdninách a dovolené se zase vraťte hezky odpočinutí do práce!

Adam Šůra

SLOVO

Pocínají se třetí knihy Moyses

Moysesšowy. (Ukázka textu Bible pražské, nejstarší knihy v církevním archivu ČCE.)

foto: Jiří Hofman

Nejstarší kniha v našem archivu

Inkunábule z 15. století je první českou tištěnou biblí

V miniseriálu Archivní NEJ vám postupně nabídneme několik zajímavostí ze sbírky prvotisků a starých tisků Ústředního archivu Českobratrské církve evangelické. Ukrývají se tam totiž opravdové unikáty... Vydejte se s námi po stopách těch nejstarších, nejmenších, nejzdobnějších nebo nejexotičtějších.

Nejstarší kniha v našem fondu je Bible pražská z roku 1488. Spolu s další biblí, zvanou Kutnohorská (vyd. 1489), náleží mezi tzv. prvotisky, latinsky inkunábule, což znamená doslova [když byl tisk] „v kolébce“.

Bible pražská je vůbec nejstarší českou tištěnou biblí. První překlady bible do češtiny vznikaly už dříve, doklady o tom nejstarším úplném máme již z poloviny 14. století. Je zřejmé, že čeština v tomto ohledu předběhla i mnoho evropských jazyků, například angličtinu či jiné slovanské jazyky. První překlady vznikaly samozřejmě jako rukopisná vydání, tištěné knihy začaly vznikat až po vynálezu Johannese Gutenbergu po r. 1450.

Knihtisk doputoval do Prahy v roce 1487, ale ona první tiskárna, o níž víme, že vydala dva tisky, záhy zanikla. O rok později je založena nová velká tiskárna, která se hned v začátku prezentuje vydáním rozměry velké a rozsáhlé (má 610 listů) Pražské bible. Jde tedy o třetí český tisk. Jméno tiskaře s jistotou neznáme. V odborné literatuře je někdy označován jako „tiskař Pražské bible“. Dost možná šlo o jednoho z nakladatelů této knihy. V kolofonu knihy (krátkém textu umístěném na samém konci knihy) je zmínka o tom, že bible vyšla finančním nákladem, jisto jistě u takové knihy ne malým, praž-

ských měšťanů, a to Severýna kramáře, Jana od Čápů, Matěje od Bílého Iva a Jana Pytlíka. Máme doklady o tom, že řečenou tiskárnu, která fungovala nepřetržitě až do 40. let 16. století, přebírá v roce 1520 Pavel Severýn, syn zmiňovaného Severýna kramáře. Nabízí se tedy domněnka, že právě bohatý pražský měšťan Severýn kramář vlastnil tiskárnu již od onoho roku 1488.

knižní blok Bible pražské

Pražská bible patří mezi prvotisky dochované v poměrně vysokém počtu (je známo téměř 90 úplných nebo skoro úplných exemplářů). Důvodů je více. Jedním z nich je fakt, že bible byla předávána v rodinách z generace na generaci. Dalším je určitě i vlastní rozměr a rozsah knihy, protože takováto objemnější kniha má větší šanci na dochování.

Pokud se týká vzhledu knihy, byl její text vysázen ve dvou sloupcích, na listech se nacházejí nadpisy zvané živá záhlaví. Do textu byly umístěny tzv. reprezentanty, což jsou písmena, která sloužila pro tiskaře při dodatečném tisku ►

iniciály jinou barvou, zde červenou, nebo pro iluminátora, aby věděl, kam a jaké písmeno dokreslit. Bible pražská ale není ilustrovaná jako již výše zmiňovaná Bible kutnohorská.

Ve Sbírce prvotisků a starých tisků Ústředního archivu ČCE se nacházejí dva exempláře Bible pražské. Oba jsou neúplné, první má 565 a druhý 566 listů. A dál je tu zlomek, tj. jeden zapaspartovaný list. První exemplář je sešitý do knižního bloku, druhý se dochoval sešitý jen z poloviny, ale spolu s ním máme dochovanou i koženou, prkénkovou vazbu, která ale není v dobrém stavu. Tento druhý exemplář je cirká o tři centimetry vyšší a o dva širší, protože jeho

listy nejsou, jako u prvního, seříznuty až k textu. Díky zásahu iluminátorů se oba výtisky od sebe liší. Iluminace v prvním exempláři jsou bohatší, doslova květnatější a také barevnější. Bohužel, řada těchto malovaných iniciál byla vystřižena, některé v knize zůstaly, ale ne všechny. Podle vlastnických razítek v druhém exempláři náležela tato kniha původně Bohuslavu Duškovi (1886–1957), prokuristovi Živnobanky v Praze, sběrateli a mecenáši, členu Spolku českých bibliofilů. Jeho knihovna je dnes součástí Knihovny Národního muzea.

Miroslava Fůrová, Ústřední archiv ČCE, foto: Jiří Hofman

ROZHOVOR S DIPLOMATKOU EVOU FILIPÍ

Strach jsem vlastně nepociťovala

O zkušenostech z blízkovýchodní diplomacie

Eva Filipi, diplomatka s hlubokými evangelickými kořeny, strávila celý život ve službách naší země na Blízkém východě. Nejprve jako chargé d'affaires v Iráku, poté jako velvyslankyně v Libanonu, Turecku a Sýrii. Poslední diplomatická mise v Damašku se z „klidné destinace před důchodem“ protáhla na dlouhých a náročných dvanáct let. Český úřad pod jejím vedením tu během války reprezentoval celý západní svět na tehdy jediné západní ambasádě, která zůstala otevřená. Jak nositelka státního vyznamenání a lauréátka Ceny Arnošta Lustiga čelila strachu, když jí šlo o život? A čeho se v geopolitickém vývoji světa máme či nemáme obávat my?

Evo, jaký byl tvůj návrat domů po tom všem?

Hodně obtížný. Kdybys byl v nějaké třeba evropské destinaci, která je nám kulturně blízká a kde neřešíš tolik složitých věcí, máš dost dovolené, abys sis připravil věci doma. Když jsi někde velmi zaujatý tím, co se děje, nepřipravíš se a jen se pomalu sžíváš s tím, co najednou obnáší tvůj návrat domů. Chvilí před mým odjezdem z Damašku došlo navíc k eskalaci dění na Blízkém východě, pamatujeme si útok Hamásu 7. října 2023 a vše, co následovalo potom. Do poslední minuty jsem se musela věnovat tamnímu vývoji. Pak to během minuty uzavřeš, sedneš do letadla a letíš domů. Návrat je docela rána mezi oči, zvlášť před zimou, když předtím žiješ dlouhá léta pod sluncem. Metabolismus si musí obtížně zvykat. Pak taky zjišťuješ, že to tu vlastně úplně neumíš, což je dáno tím, že jsi léta v exponované zemi, daleko a v jiném kulturním i politickém kontextu. Takže ano, obtížná etapa. Už jsem doma skoro dva roky a pořád mám v garáži nevybalené krabice. Vlastně nevím, jestli je vůbec kdy vybalím.

A co děláš teď? Asi málokdo si tě představuje s motýčkou na zahrádce...

Věnuji se Blízkému východu i dál, nejde to odstříhnout. Po svých dřívějších misích jsem uměla zavřít dveře a mít odstup, tady to ovšem bylo tak rozjitřené, že mi to stále nedá spát a sleduji pořád velmi intenzivně, co se tam děje. Rok po mém návratu navíc došlo k té velké změně v Sýrii, k pádu Asadova režimu. Dál se snažím předávat zkušenosti z desítek let v diplomacii na Blízkém východě. Přednáším často pro veřejnost, školy, univerzity. To mě po návratu drží nad vodou. Lidé se ptají, jsou zvědaví, odezvy jsou dobré. Snažím se, aby lidé pochopili, v čem jsme třeba v nedávné minulosti chybovali.

V čem jsme chybovali?

Blízký východ a severní Afrika, to jsou naši sousedé. My bychom měli dbát na to, aby se i tato část světa vyvíjela dobře a neohrožovala nás – bezpečnostně nebo ekonomicky. Na začátku arabského jara, v zemích jako Tunis, Egypt a Libye, jsme jako Západ nabrali kurz: my víme, co tam má být. A vůbec jsme nebrali v potaz tu druhou část příběhu, to, co se děje tam a co by asi chtěli oni. Žili jsme v tom, že to, co my tu máme, musí být i v jiných částech světa. A ono nám to moc nevycházelo. Snažím se dnes vysvětlovat, že je dobré nezůstat při informacích z jednoho zdroje, konfrontovat je s dalšími zdroji – a pak se to přiblíží tomu, co bychom mohli nazvat pravdou nebo něčím, co se blíží pravdě.

Pravd je mnoho, jak se v tom vyznat?

Nemůžeme předpokládat, že většina populace se bude pít po širokých zdrojích. Spíš jde o to, aby nenaběhli jen na tu jednu část a nedrželi linii, která je daleko od pravdy. Snažím se, aby lidé pochopili, že ne vše, co zazní v mainstreamových médiích, je vždy jednoznačná a zaručená pravda. Americký pastor Jonathan Foster kdesi řekl, že když někdo tvrdí, že prší, a druhý, že je sucho, není tvojí povinností citovat oba, ale jít a otevřít okno.

Jak se má křesťan nebo člověk s humanisticky orientovanými hodnotami stavět třeba k fenoménu evropské migrační krize? Narážím na tu situaci před deseti lety, kdy jsme viděli totálně otevřenou náruč tehdejší německé kancléřky Angely Merkelové a naproti tomu část české rétoriky plné xenofobie, stereotypů a šíření strachu, k němuž v našem kontextu opravdu nebyl důvod.

Bezbréhá nechci říct přímo naivita, protože je to srdce, duše, podle mě není cesta. Musíme pomáhat, ale v tu chvíli si musíme pozvat experty a vědět, co lze a co nelze. Mezi těmi skutečně potřebnými byla i ekonomická migrace. Křesťan má povinnost přistupovat k těmto věcem s rozumem. Moje mentalita uvnitř je otevřít náruč a přijímat – to mám ze své víry, ale pragmatismus je tady naprosto nutný, abychom nedošli tam, kam nechceme. Fakt je, že do Evropy tehdy nepřišli jen ti, kdo jsou ohroženi válkou, těm jistě musíme pomoci, ale přišli i mnozí jiní, kteří nemají rádi náš způsob života. V Česku jich není mnoho, ale třeba v Německu nebo Francii mají i spící buňky Islámského státu. V první řadě bychom měli myslet na evropské zájmy, protože to, co pomůže Evropě, to ve výsledku může pomoci i ostatním.

Po letech téměř úplného mediálního mlčení ses nyní otevřela veřejnému vystupování.

V průběhu syrské krize jsem se snažila dopít se něčeho, co není ideologie, ale co se blíží tomu, co bychom měli dělat. Tento druh zpráv jsem posílala svým nadřízeným, ministrům a těm dalším. U řady těch dalších jsem nebyla příliš oblíbená. Lidé nemají rádi mnoho informací. Když se držíš myšlenky, že my musíme ty režimy na Blízkém východě změnit, protože to jsou ty hodnoty, které my vyznáváme a oni budou taky, tak se ti moc nehodí, když ti to někdo narušuje. Já tomu říkám intelektuální lenost, zvlášť u těch, kteří by měli být vnímaví a jít cestou, která by ►

byla v zájmu České republiky, v zájmu Evropy. Už v roce 2012 jsem na toto téma hovořila v Evropském parlamentu. Bylo to v čase, kdy by ještě nikdo nepřipustil jiný příběh než ten, že uděláme z těch despotických režimů demokratické ráje. Bylo vidět, že jsou všichni zaražení. Bylo ticho, pak se ale začaly zvedat ruce, lidé se ptali a byli vděční za to, že slyší zprávy o tom, jak vypadá skutečná situace na místě, že slyší skutečná fakta. O to jde – abychom neдрželi jen tu jednu linii, když třeba ani není vhodná pro ostatní národy, natož pro nás. Sýrie v tom byla velmi poučná. My jsme s chutí bortili despotické režimy, které byly v zásadě sekulární, případně blízké spolupráci se Západem, zatímco jsme zcela stranou nechali třeba bohatou Saúdskou Arábii, jejíž režim není o nic méně brutální, než byl třeba Asad v Sýrii. Evropa je velmi sebestředná v pocitu, že to, co máme my, je to nejlepší a nejvýznamnější, a takhle se budou chovat všichni bez ohledu na historii a kulturní odlišnosti.

Jak ses v tak exponované funkci uprostřed mnoha režimů i válek vyrovnávala se strachem? Co ti pomáhalo?

Jednoznačně moje víra a zázemí, z kterého jsem vyšla. Možná jsem si to zpočátku ani moc neuvědomovala – když jsi už přímo na postu, nějak jedeš, funguješ, pracuješ dobře, ale postupně jsem si přišla na to, jak moc je důležité, v čem vyrůstáš. Jako dítě jsme se večer s maminkou, tatínkem a oběma bratry každý den modlili, vždy se četlo z Bible a vždy zpívalo. Celé to bylo plné lásky a odpuštění. Bylo to silné a přitom přirozené a láskyplné. Víra, konfirmace, letní brigády mládeže, to mě formovalo, z toho jsem i daleko ve světě čerpala. Strach pak vlastně ani nepocituješ, jsi v rukou Vyššího.

Jaký byl počátek tvé cesty směrem ke tvému oboru?

Můj tatínek zval po večerech domů filozofy, řádce, myslitele a společně vedli velké debaty,

například i o Blízkém východě. Někdy v mých šestnácti letech mi můj starší bratr, teolog Pavel, navrhl, abych se tímto směrem vydala, s tím, že je to důležité a on už nemá kapacitu na arabštinu. Tak jsem šla do jazykové školy, začalo mě to bavit a měla jsem pocit, že to je to ono. Pochopitelně jsem se dlouho, až do roku 1991, potácela od místa k místu. Tatínkovi, který byl významným pražským krejčím, v padesátých letech vzali živnost, v Moděvě z něj chtěli udělat ředitele, ale odmítl, nechtěl vstoupit do strany. Ani mně nepřišlo na mysl, že bych kvůli kariéře měla udělat nějaký ústupek. Třeba jeden herpetolog mě chtěl na půl roku do Alžíru, nadšeně jsem šla za šéfem s žádostí o půlroční neplacené volno, během deseti minut přišla šéfka stranické organizace se slovy „můžeš, ale jen když vstoupíš“. Tak jsem poděkovala a nikam nejela. Po revoluci mě oslovili z ministerstva zahraničí. Docházelo k větší obměně diplomatů. Pak už to šlo zostrá. Patřím k takzvaným odborným diplomatům, tedy k těm, kteří se obvykle pohybují stále v jednom regionu. Tak jsem „ve svém“ regionu zůstala i já. Irák, Libanon, Turecko, Sýrie.

Zažila jsi situaci, kdy ti šlo o život?

Vícekrát. Třeba v Iráku. Tehdy jsme okouzleně přijímali všechny americké narativy, takže pro tamní režim jsem byla nepřitelem. Nenápadné varování jsem dostala od kolegy diplomata, který někde něco zaslechl. Ale to, že jsem byla přímo na seznamu těch, které měl režim zlikvidovat, jsem zjistila až s odstupem. Plánovali výbušninu pod auto. Nestihli to, odjela jsem dřív. A co se týče přímo života ve válce, to jsem spíš vždy vnímala tak, že jsme v rukou Nejvyššího. Jednou mě mladičský policista z URNA vezl na schůzku do centra Damašku. Na jednom místě zastavil a pravil: „Paní velvyslankyně, sem jet nemůžeme, tady to před týdnem bouchlo.“ Odpověděla jsem: „Pane, tady jste ve válce. Tady to holt občas někde bouchne.“ V takových chvílích jsem strach vlastně nepocítovala.

s Pavlem Hanychem na besedě v evangelickém sboru v Telčím

Jak si vede česká zahraniční politika?

Při rozhodování politiků by neměla hrát stoprocentní roli ideologie. Pro rozhodování je třeba dát k sobě více faktorů a ideologie nesmí převážet. Zdá se mi, že pro současnou vládu není Blízký východ až takové téma. Snad 17 let se tu tradovalo, že Asad musí odejít. No, tak už odešel. Zdá se mi, že v současnosti máme málo expertního vědění. Premiéři a ministři bývali dychtiví a se zaujetím prahli po informacích z terénu, zvlášť Schwarzenberg nebo Sobotka. S touto vládou se to až tolik nedělo. Ideologická stránka je zrádná – nepřipustíš další příběhy, protože my jsme na té správné straně. Po rozpadu Sovětského svazu jsme nadšeně přijímali, že jsme a budeme součástí Západu. Na základě konkrétní zkušenosti z postů, kde jsem působila, mohu říct, že dlouhodobě Francie, Německo a dříve ještě Velká Británie jednak to klíčové rozhodují, a jednak to vědí nejlépe. Mnohdy jsem se necítila dobře, protože my jsme leccos uměli lépe, ale byli jsme přehlasováni. To mě trápilo,

protože jsem v Evropskou unii hodně věřila. Tady to možná není tolik vidět. Ale je to tak, že v klíčových věcech rozhodují velcí a my to slovo nemáme, ač jsme se snažili, zvlášť za minulých vlád. Třeba kníže Schwarzenberg byl nesmírně odvážný a dokázal mluvit i sprostě, když bylo třeba. Nepovažoval Evropu za středobod. Věděl, že Evropa neřídí orchestr celé planety.

Dostal se svět uprostřed konfliktů, válek a geopolitického vývoje už do místa, odkud není cesty zpět?

Myslím, že tohle bychom měli nechat v rukou Boha. To, co se děje teď, je opravdu zneklidňující. Západ není středobod. Je tu nejnověji třeba BRICS (pozn. red. – ekonomické a politické uskupení Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jihoafrické republiky). Do studené války bylo vše jednoznačné. Něco patřilo Kremlu, něco Americe. Pak bylo období řekněme dvou a půl dekády jakési americké superpozice. To bylo období, kdy se mluvilo o takzvaném Velkém Blízkém ►

východě, Great Middle East. To se právě teď láme, jestli Washington dál bude určovat, co a kde bude. Svět se dostává do velkých turbulencí. Ale držíme se víry a naděje. Věřím, že lidé

s takovou životní orientací mohou leccos na světě pozitivním způsobem ovlivnit. A děje se to.

připravil **Pavel Hanych**, foto: archiv FS Telecí

EKONOMIKA

Odvody do Personálního fondu budou o trochu méně bolestivé, než jsme čekali. Proč?

K výhledu hospodaření církve

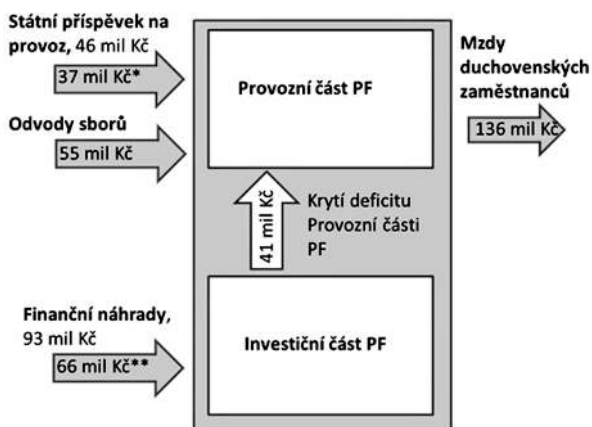
Podle dosavadního plánu odvodů do Personálního fondu (PF) měla částka za plný kazatelský úvazek v roce 2031 přesáhnout tři čtvrtě milionu Kč (770 tis. Kč). Synod v květnu schválil snížení tohoto plánu o 100 tis. Kč. Odvody i tak budou velké finanční břemeno, ale přece jen mírně snesitelnější. V tomto článku si vysvětlíme, čemu za toto zlepšení „vděčíme“, a připomeneme si, jak vlastně PF funguje.

Jak funguje Personální fond?

Cílem Personálního fondu je zajistit, že budou peníze na výplaty mezd kazatelů a dalších duchovenských pracovníků v běžném roce i ve vzdálenější budoucnosti. Ve vazbě na PF postupně vznikala řada mechanismů, takže je celý systém dnes srozumitelný pouze finančním fajnšmekrům. Zde si probereme jeho základní principy, podrobnější přehled pak najdete např. v příloze tisku č. 13 z letošního synodu.

Schéma fungování PF je znázorněné na obrázku č. 1. Horní „provozní“ část PF zajišťuje pokrytí nákladů na kazatele (a další duchovenské zaměstnance) v běžném roce. Základem je „státní příspěvek na činnost“, který historicky

pokrýval veškeré personální náklady, nejen kazatelů, ale částečně i církevního ústředí.

*Po odečtení příspěvku pro Jeronýmovu jednotu a personální náklady ústředí,
** Po odečtení prostředků pro Diakonické a Rozvojové projekty a jiné účely

Výše státního příspěvku ale postupně klesá a v r. 2029 přestane být vyplácen úplně. Proti tomu roste objem peněz vybraných od farních sborů formou povinných odvodů do PF. To ale nestačí, a proto se čerpá podle potřeby ze spodní „investiční“ části PF tak, aby mzdové náklady v běžném roce byly plně pokryté. V minulém roce se takto čerpalo 41 mil. Kč – tj. 30 % celkových mzdových nákladů.

Do investiční části se ukládají peníze z tzv. finančního vyrovnání, které se stát zavázal církvím vyplácet po dobu 30 let (2013–42) náhradou za majetek, o který přišly v minulém režimu. Cílem je část těchto prostředků dlouhodobě investovat tak, aby nesly trvalý výnos. Poté, co platby od státu skončí, budeme z tohoto výnosu pokrývat část mezd kazatelů proto, aby je sbory nemusely hradit v plné výši. Finanční náhrady ale také čerpáme na financování Diaconických a rozvojových projektů, různých půjček (např. na stavbu budovy škol Evangelické akademie), na hrazení deficitu provozní části PF v běžném roce a na další účely. V r. 2024 jsme proto do dlouhodobých investic vložili 20 mil. Kč, což představuje pouze 22 % finanční náhrady.

Jak je to s výší odvodů do PF a co můžeme čekat v budoucnu?

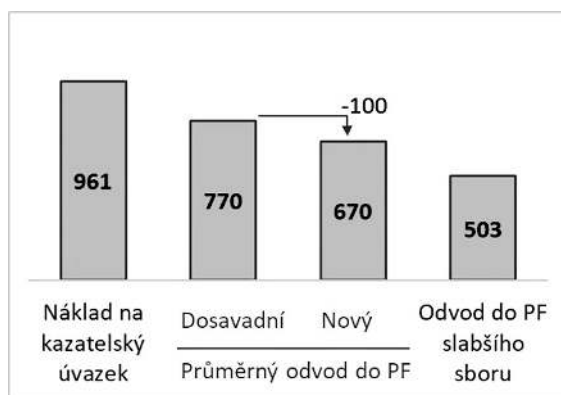
Plán odvodů do PF se stanovuje na základě ekonomického modelu, který se snaží uspokojit dvě potřeby, které jsou ve vzájemném konfliktu: na jedné straně je to potřeba sborů, aby odvody do PF rostly co nejpomaleji. Na druhé straně ale musí v investiční části PF zůstat dost peněz tak, aby mohl vznikat požadovaný dlouhodobý výnos. Výsledkem je postupný růst odvodů do r. 2031 na úroveň, která odpovídá 70–80 % nákladu na kazatele. Zbylých 20–30 % bude hrazeno výnosem z investiční části PF. Od r. 2031 by pak odvody do PF měly růst pouze s inflací.

Při stanovení odvodu do PF pro jednotlivé sbory jsme před pěti lety začali uplatňovat také solidární mechanismus. Znamená to, že silnější sbory platí vyšší odvody proto, aby slabší sbory mohly platit méně. V letošním roce je například průměrný odvod do PF na plný kazatelský úvazek 400 tis. Kč (tj. cca 50 % nákladu na kazatele), zatímco typický slabší sbor letos odvádí přibližně 320 tis. Kč.

Podle dosavadního plánu měl průměrný odvod dosáhnout do r. 2031 výše 770 tis. Kč (viz obrázek č. 2). Letos jsme ale mohli plán odvodů revidovat tak, že v r. 2031 budou postačovat

odvody nižší – „pouze“ 670 tis. Kč (tj. 69 % nákladu na kazatele). Pro slabší sbory to znamená asi 500 tis. Kč.

Co umožnilo tak velké snížení cílových odvodů? Má to tři hlavní důvody: za prvé, hospodaření ústředí se zlepšilo natolik, že nepotřebuje z PF čerpat 8 mil. Kč jako příspěvek na své personální náklady. O stejnou částku můžeme snížit výběr odvodů. Za druhé, zatím se velmi dobře daří investiční činnost, která poskytuje vyšší výnosy, než jsme předpokládali. Poslední důvod není veselý – kazatelé nám ubývají rychleji, než jsme čekali, a proto bude zapotřebí v budoucnosti na jejich mzdy méně peněz.

Máme to nastavené „dobře“?

Na to, jak naložit s penězi od státu a jak vysoké mají být odvody do PF, existuje řada názorů. Je to pochopitelné – někdo by chtěl rozdat peníze od státu na dobročinné účely, jiný by je hned všechny použil na pokrytí nákladů na kazatele a někdo by je strádal na časy budoucí. Náš systém je kompromisem mezi těmito extrémy s tím, že největší část peněz od státu spotřebujeme v běžném roce na mzdové náklady (cca 60 % v r. 2024), na ostatní dva účely pak jde zbytek. Co je ale stejně důležité, je kvalitní správa peněz, které dostáváme od státu, a dobré řízení našeho hospodaření. Bez toho by totiž celý systém nemohl fungovat. Pokud nám to vydrží, budou si i slabší sbory moci dovolit mít svého kazatele i v příštích generacích.

Petr Štulc, ekonom

Po stopách Jana Husa

Dálková pěší trasa vede z Prahy až do Kostnice

V letošním roce uplyne 610 let od smrti náboženského reformátora Jana Husa. Připomenout si jeho odkaz můžete třeba putováním po jeho stopách směrem do Kostnice. Právě k tomu totiž vyzývá dálková pěší trasa s názvem Husova cesta. Ta symbolicky následuje kroky, kterými se Hus ubíral na osudný koncil, kde byl také r. 1415 upálen jako kacíř.

Trasa vychází z tradice křesťanských poutí. Mezi Prahou a jihoněmeckou Kostnicí se táhne v délce téměř 800 km a je rozdělena do 13 českých (250 km) a 20 německých etap (540 km). Iniciátorem vzniku Husovy cesty je Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje ve spolupráci se Svobodným státem Bavorsko.

Husova cesta nabízí různorodou nabídku pro začátečníky i zdatné poutníky. Zastoupeny jsou tu úseky s nenáročným terénem (Křivoklátsko, severní Plzeňsko, Tachovsko), ale i etapy kopcovité (Berounsko, CHKO Český kras, CHKO Český les). Řadu českých etap lze absolvovat i jako jednodenní výlet. Pro příznivce nenáročné turistiky je na výběr také jediná „městská“ etapa Prahou, vedoucí od Betlémské kaple na Zbraslav. Tato etapa je vhodná i pro cyklisty, velká část trasy kopíruje cyklotrasu Euro-Velo 7 a povětšinou vede po rovině podél Vltavy.

Troška historie

Pro začátek je třeba říci, že Husova cesta není přesnou rekonstrukcí trasy, kterou Hus cestoval do Kostnice. Záznamy o tom, kterými místy procházel, se buď nedochovaly, anebo ani neexistují. Trasa vychází z toho, kudy vedly stře-

dověké stezky a kudy tehdy pravděpodobně šel i Hus. Na hranicích s Německem trasa navazuje na tzv. Zlatou stezku, což je souhrnný název pro systém severojižních středověkých obchodních cest, které až do 16. století představovaly důležité a frekventované zásobovací tepny.

jedna z lávek přes říčku Javornici

Podle písemných dokladů Husovi trvala cesta přibližně tři týdny. Necestoval sám, doprovod i ochranu mu dělali páni Václav z Dubé a Jan z Chlumu společně se svými služebníky. Družina vyrazila na cestu 11. října 1414 a do Kostnice dorazila 3. listopadu téhož roku. Průměrně tak denně urazila přes 38 km.

Navzdory počátečnímu bodu poutní cesty však Hus ve skutečnosti neshodil z Prahy. Tam se totiž už od r. 1412, kdy byl vzdoropapežem Janem XXIII. exkomunikován, nesměl zdržovat. Přesto se do Prahy občas inkognito vracel, o čemž existují doklady. Naposledy tak učinil nedlouho před odchodem do Kostnice. Skutečným výchozím bodem jeho cesty byl hrad Krakovec nedaleko Rakovníka, kde Hus na po-

zvání Jindřicha Lefla z Lažan v posledních letech žil.

Ze Zvíkovce na hrad Krakovec

Trasu jsem vyzkoušela i já. Pro svoje putování jsem zvolila etapy 6 a 7 ze Zvíkovce na Krakovec a z Krakovce do Kralovic, celkem 44 km. Je to určitě jedna z méně vyhledávaných turistických lokalit. Díky tomu si můžete vychutnávat malebnou přírodu, kterou budete mít po většinu času jen pro sebe.

Na putování jsem si vyhradila prodloužený víkend, plánuju cestu zvládnout se dvěma přespáními. Na mojí už tak nevalné formě se podepsala i nedávná nemoc a léčba antibiotiky, takže nechci přecenit síly.

Mezi Zvíkovcem a Krakovcem příliš mnoho možností k přespání (pod střešou) ani občerstvení není, na což je dobré pamatovat předem. První noc plánuju strávit v kempu Machův mlýn, což je přibližně 10 km. Terén je nenáročný, povětšinou se trasa klikatí lesem či loukami. Velmi blízkou společnost mi po velkou část putování dělá říčka Javornice. Právě ta zaručí na jinak vcelku pohodové trase trošku dobrodružství. Překonávat ji bude třeba mnohokrát. Právě proto trasa není vhodná pro kočárky a je nutné mít dobrou obuv. Někdy je na místě křížení k dispozici improvizovaná dřevěná lávka, jinde však číhá jen ztrouchnivělý pahýl kmene či holý brod. Znamená to jediné – vyzout boty a pěkně do vody. Řeka je na konci května ještě proklatě studená, víc mi však vadí to neustálé šněrování pohorek. Po celou dobu taky chybí pokrytí signálem, na což je dobré pamatovat, třeba pokud se orientujete podle navigace v mobilu. Stačí se však celou dobu držet žluté turistické trasy. Značky jsou ale někdy trochu schované.

Do kempu přicházím krátce před 18. hodinou, dnešní porce chůze mi tedy zabrala přibližně tři hodiny. Přespat je tady možné ve skromných chatičkách nebo přímo ve zděné budově.

Hrad Krakovec si nechávám až na následující den. Z Machova mlýna je to kousek, cca

3 km – krásná ranní rozcvička. Očekávám, že se budu šplhat do příkrého svahu, jako to u hradů bývá... Krakovec však leží na sympaticky nevysokém kopečku, takže dostat se na vrchol nevyžaduje příliš námahy. Po cestě nahoru mě vítá Hus sedící v trávě – tedy jeho pískovcová socha, která sem byla umístěna v r. 2011. Prý tu ale takhle rád sedával. Krakovec je jedním z mála historicky doložených míst na Husově cestě, protože právě odsud náboženský reformátor vyrážel. Příznivce pohádek pak určitě zaujme, že se tu natáčel legendární film *Ať žijí duchové* (1977).

Z Krakovce do Kralovic

Ve stínu košaté lípy svačím a vyrazím dál – směr Kožlany. Předpověď počasí hlásí vlnu veder, ale hlavně prudké bouřky, a tak trochu s napětím kontroluju oblohu. Snad stihnou do „civilizace“ dojít včas, abych se případně mohla někde bezpečně schovat. I dnes mě cesta vede hlavně po lesních stezkách a loukách, oproti včerejšku však přibýlo i asfaltu. Frekventované silnici se naštěstí vyhýbá, střetnu se s ní až před stoupáním do Kožlan, kudy vede silnice II/229. Naštěstí je možné zakrátko „přestoupit“ na Naučnou stezku Kožlany. Slunce zatím neúprosně pálí, a tak se těším, že se osvěžím něčím studeným. Ukazatele u cesty mě dovedou ke kouzelnému obchůdku „Podlahy – dveře – zmrzlina“, kde nabízí kromě točené zmrzliny a ledové tříště ke koupi také dlaždice.

Na první pohled ospalé městečko je sídlem celorepublikového významu – právě zde se narodil československý prezident Edvard Beneš. Až posléze se dozvídám také o místní evangelické stopě. Počátkem 20. století tu vznikla evangelická kazatelská stanice, ale příliš dlouho se neudržela. Jednou z jejích jednatelek byla i Emilie Kubátová (roz. Vožehová), neteř Edvarda Beneše. Právě rodinná vazba s exilovým prezidentem se jí stala osudnou, v r. 1943 byla zatčena gestapem a uvězněna. Zemřela v koncentračním táboře Ravensbrück.

socha Jana Husa na stráni pod hradem Krakovec

Začíná mi dělat starosti zlověstně tmavnoucí nebe. Koukám v mobilu na radar, který ukazuje blížící se bouřku. Nechci riskovat, a tak se rozhodnu, že posledních cca 5 km do Kralovic přejeďu autobusem.

V cíli své dnešní cesty se vydávám hledat dnešní nocleh – evangelickou faru. V zástavbě záhy snadno rozeznávám kostelní věž obloženou režnými cihlami. Je dílem věhlasného architekta Hanuše Zápala, který stavbu pro nově vznikající sbor navrhl ve 30. letech 20. století. Dnes jsou Kralovice kazatelskou stanicí spadající pod sbor v Chrástu u Plzně. Před kostelem mě opět vítá Husova tvář – tentokrát z plakety na pomníčku. Nocuju ve farní kanceláři. Je to tu skromné, ale oproti včerejšku na mě čeká měkký gauč.

A ještě dál...?

Je neděle ráno a přede mnou poslední den cesty. Z Kralovic Husova cesta pokračuje osmou etapou do Rabštejna nad Střelou, já se ale vydávám opačným směrem – do Plas. Dnes mě čekají dvě významná centra katolického baroka.

První z nich leží hned za Kralovicemi. Poutní areál Mariánská Týnice vznikl koncem 17. století jako sídlo proboštsství pro nedaleký plaský klášter. Na počátku následujícího století jej dal

opat Evžen Tyttl kompletně přestavět podle návrhu Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Velkolepý projekt však fungoval jen krátce, necelých 10 let po dostavění byl klášter v Plasích zrušen a tím ztratila svoji funkci i Mariánská Týnice. V novodobé historii se podařilo stavbu zachránit (mj. zásluhou zmíněného architekta H. Zápala) a zrekonstruovat, a to včetně dostavby jednoho z ambitů.

Předpověď počasí ukazuje, že má dnes celý den pršet. Nakonec se rozhoduju, že dál už nepůjdu. Autobus jede až za hodinu, takže se jdu ještě podívat dovnitř proboštsství. Je tu hezká expozice Muzea a galerie severního Plzeňska, nahlédnout je samozřejmě možné i do kostela Zvěstování Panně Marii a přilehlých ambitů. Vstupenky jsou za hubičku. Je toho tolik, že stihnu projít jen část a musím běžet na autobus. Nastupuju do něj s prvními dešťovými kapkami. Vyšlo to přesně...

Za dva dny putování mám v nohách něco kolem 30 km. Hus by mi asi utekl. Ale tuším, že na pěší pouti nejde o rychlost ani o vzdálenost. Víc jde o cestování samotné – objevování nových míst i sama sebe.

A ještě jednu věc organizátoři připomínají: „Putování po Husově cestě v žádném případě nemá být smutné. Má být především o radosti

z objevování naší krajiny a historie a pokládání si otázek nových. O smíření a pravdě v nás samých.“ Tak neváhejte a vyražte objevovat.

Více informací o Husově cestě včetně podrobného popisu jednotlivých etap naleznete na webu husovacesta.cz.

Adéla Rozbořilová

LIDSKÁ PRÁVA

Smíchovský sbor nezapomíná

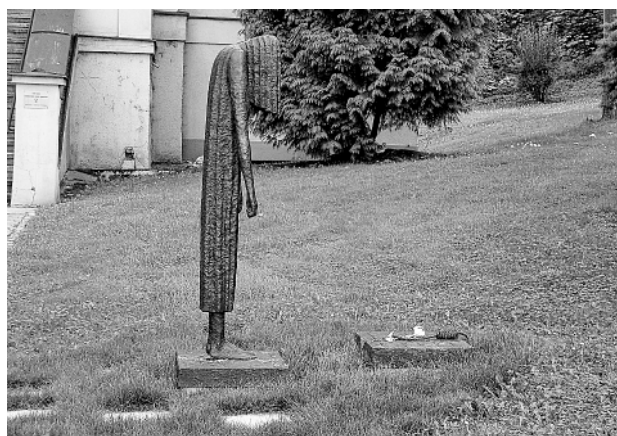
75 let od justiční vraždy Milady Horákové

„S láskou a hrdostí vzpomínáme na členku našeho sboru Dr. Miladu Horákovou. Byla popravena 27. 6. 1950.“ Toto je nápis na desce u památníku Dr. Milady Horákové v parčíku při cestě do československého evangelického chrámu na Smíchově. Na desce je i kamenná oprátka a růže ze žlutého kovu. Po straně i obrys kalicha. Postava ženy je také symbolická, není to portrét Milady Horákové, žena jde vstříc oprátce, ale i růži, symbolu pro lásku.

Dalšího vysvětlení ani není potřeba, národ případ odsouzení a smrti Milady Horákové dobře zná. Především se na ni hledí jako na oběť komunistického režimu a na její popravu jako vraždu. Měli bychom se ale také zajímat o to, v čem nám může být vzorem a výzvou k následování. Na co jsme u ní hrdí a jak na ni vzpomínáme. O jejím běhu života už nám hodně pověděli historikové a odborníci, přesto si klademe stále nové otázky.

Také smíchovský sbor vzpomíná na svou členku. U příležitosti 50. výročí její popravy vložil br. farář Jaroslav Voříšek do smíchovského zpravodaje *Alfa a Omega* informace o Miladě Horákové jako příspěvek do sborové kroniky. Přehled vypráví o jejím působení v ženském hnutí i o vstupu do politiky. Tyto informace můžeme najít taktéž na internetových stránkách sboru v rubrice historie. Doma jsem si uložila i program Shromáždění k uctění památky Milady Horákové na Smíchově 25. června 2000.

Zazněla hudba, recitace a svědectví pamětníků (již jen přečtená). Do tohoto shromáždění byla pozvána i dcera Horákových, paní Jana Kánská.

památník M. Horákové před evangelickým kostelem na Smíchově

V den 75. výročí smrti Milady Horákové 25. června 2025 se před kostelem na Smíchově konal pietní akt organizovaný městskou částí Praha 5, sbor uctil její památku o den později.

Smíchovský sbor tedy nezapomíná, ale už není nikdo, kdo se s Miladou Horákovou osobně setkal. Mně bylo v době její smrti deset let, mezi návštěvníky bohoslužeb svým vystupováním ani nijak nevybočovala. Její zadržení jsme registrovali a proces sledovali s napětím a obavami v tisku i rozhlase. Spolu jsme mohli mluvit otevřeně. A tak co zůstalo, je hlavně atmosféra té doby ve sboru. Sem patří i vzpomínka na to, že v den popravy, kdy dcera Jana byla ve škole ►

omluvena, položil někdo na její lavici květiny. Od koho se to můj otec dověděl, nevím, ale často jsme si to připomínali.

Milada Horáková (1901–1950)

Často se lidé ptají, jak byla Milada Horáková zapojena do života sboru. Zda měla ve sboru bližší přátele. Jak se stalo, že ač byla pokřtěna jako katolička, přistoupila k evangelickému náboženství. Jaká byla její víra. Na všechny tyto otázky se odpovědi dají najít nebo domyslet. Horákovi se přistěhovali a přihlásili s dcerou Janou do smíchovského sboru v roce 1935. Jak víme, byli oba manželé Milada Horáková a Bohuslav Horák od roku 1940 až do roku 1945 věznění, i po válce se vrátili zpět do aktivního politického života. To trvalo ale již jen pět let. Ve sboru už žádné další úkoly nepřebírali.

Ve sboru, jak se udává, měli nejužší vztah s farářem Janem Kučerou, který vynikal odvahou a statečností. Byl také prvním kontaktem Bohuslava Horáka, který uprchl před návštěvou

Státní bezpečnosti s tím, že bude ještě varovat svou ženu. Farář Kučera je převedl k členu sboru bydlícímu naproti kostelu, další úkryt poskytl rodina ve vile nad parkem Santoška. Ve sboru tedy byli Horákovi dobře známi, důvěryhodní a mohli odtud přijmout podporu.

Pokud jde o přestup Milady Horákové do evangelické církve, není zde vidět nějaký nesoulad s tehdejší praxí: před vstupem do manželství se v případě rozdílné církevní příslušnosti snoubenci obvykle rozhodovali pro jednu z nich. Šlo především o výchovu dětí, ale často se to dělo jen z praktických důvodů. O Miladě Horákové se vyprávělo, že sama toto rozhodnutí provedla ve vší vážnosti a po seznámení s praxí a životem evangelického sboru. Následovala sice vyznání svého manžela, ale tou rozhodnou osobou byla nastávající tchyně Milada Horáková, rozená Rychetská. S ní prý vedla dlouhé rozhovory o víře a kladla četné otázky.

Právě tato žena zanechala i pozoruhodný odkaz celé široké rodině: sepsala vzpomínky na své dětství, ale zaznamenala i historii rodu. A ta vedla přímo do třech tolerančních sborů: Opatova, Černilova a Hradiště u Nasavrk. (Z Opatova pocházel rod Rychetských, v Černilově se narodil Bohuslav Horák, v Hradišti působil krátkou dobu jako evangelický učitel Jan Rychetský, otec Milady Horákové roz. Rychetské. Tady se stal později farářem jiný Rychetský, Čestmír.) Rodina byla sňatky spřízněna i s dalšími farářskými rody. Je o ní možné mluvit jako o tradiční, staré evangelické rodině. V takové byla i známost katechismu i historie české reformace. Poznátky z rodinného Památníku Milady Rychetské vedlo současné členy rodu k vypracování společného rodokmenu.

Ten začíná sice u generace narozené v prvních desetiletích 19. století, ale kořeny evangelictví jsou u nich starší. S tím vším se tedy Milada Horáková v manželově rodině musela setkat a tady byl zřejmě i vstup Milady Horákové do českobratrské tradice a kontakt na celou historii. V archivech státní správy se po vydání tolerančního patentu nedochovaly záznamy pro-

tokolů slavnostních přihlášek evangelíků ze vsi Opatov na panství Větrný Jeníkov v tehdejší Čáslavském kraji (za rok 1782 jsou jen počty, nikoliv jména přihlášených). K evangelické tradici ale patří i známost doby před tolerancí. Napadá mě podobnost s výsledky předtolerančních evangelíků a s tím, jak Milada Horáková s neuvěřitelnou statečností a grácií vypovídala před soudem o 170 let později. Také její poslední dopisy z vězení jsou psány s vědomím, že projdou rukama, kterým nebyly určeny. Byly vy-

dány rodině až po 40 letech. A přece původním adresátům by byly srozumitelné a mluvily i k nám, kterým bylo dovoleno je také číst. Osobnost Milady Horákové nám má co říci. To poznání přejeme i široké veřejnosti i lidem ve veřejných funkcích. I politici smějí své pověření konat s láskou a zodpovědností.

Žofie Vobrová, FS Praha-Smíchov, mezititulky
redakční, foto: [wikipedie.cz](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Milada_Horakova.jpg) (Jan Polák,
CC BY-SA 3.0)

ROZHOVOR S KOORDINÁTOREM PROJEKTU POBYTY PRO UKRAJINU JAKUBEM ZAJÍCEM

Nabídnout péči těm, kteří sami nezištně slouží druhým

Nápad mladého evangelíka dává pomáhajícím na Ukrajině možnost nabrat dech

Jakub Zajíc pochází ze Strážnice nad Bečvou. Aktuálně studuje management obchodu na Škoda Auto Vysoké škole v Mladé Boleslavi. Vedle studia se snaží být užitečný a pomáhat tam, kde mu to dává smysl. Jak sám říká, snaží se vnímat životní příběhy jiných lidí. Jako dobrovolník koordinoval dobrovolníky při povodních v Ostravě. Je aktivním členem Českobratrské církve evangelické. Věnuje se hudbě, především hře na piano.

Připravuješ projekt Pobytu pro Ukrajinu.

Jak tato myšlenka vznikla?

Poprvé jsem se na Ukrajinu vydal se se zakladatelem vsetínského festivalu United a humanitárním pracovníkem Petrem Húštěm, když jsme vezli humanitární pomoc. Už tehdy jsem cítil, že se tam musím někdy vrátit. Později jsme s českým týmem strávili týden na pobytu pro

vdovy a sirotky po padlých vojácích ve válce, kde jsme realizovali program pro děti. Když jsme

koordinátor projektu Jakub Zajíc

se ptali hlavní organizátorky Victorie, jak můžeme pomoci dál, odpověděla: „Pokud ►

můžete vzít naše mladé dobrovolníky na chvíli mimo válku, dopřát jim odpočinek a péči, budeme vám nesmírně vděční.“ A tehdy ten nápad dozrál. Nabídnout péči těm, kteří sami nezištně slouží druhým. Dobrovolníci letos na Ukrajině organizují přes dvacet táborů pro děti zasažené válkou. Je to nepředstavitelně velké množství, které přináší vyčerpání. Být součástí konkrétních lidských tragédií a příběhů plných emocí. A bylo by úžasné, aby tito lidé mohli mít také čas sami na sebe a aby alespoň na chvíli někdo pečoval o ně.

Pobyty pro Ukrajinu

- projekt je určen dobrovolníkům, kteří už 3 roky pomáhají sirotkům a vdovám, zasaženým na Ukrajině
 - týdenní regenerační pobyty nabídnou fyzickou, psychickou i duchovní péči
 - předpokládaná kapacita pobytů je 40–45 osob, uskuteční se v ČR na podzim tohoto roku
 - organizátoři spolupracují mj. s Evangelickou církví, Střediskem humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE či Trauma Healing Institute
 - více informací je k dispozici na webu pobytyproukrajinu.cz
-

Co je cílem a náplní těchto pobytů?

Chceme během 4–6 dnů nabídnout ukrajinským dobrovolníkům komplexní péči – jak tělesnou (výlety do přírody, města, na koupaliště, masáže, péče o pleť), tak psychickou (workshopy o duševní hygieně, prevenci vyhoření) i duchovní (společné modlitby, písně, sdílení). Cílem je dopřát jim péči a klid. Aby se cítili viděni, ocenění, opečováni a mohli si odpočinout.

Kde všude hledáš podporu pro svůj projekt?

Veřejně vyslovil projektu podporu synodní senior Pavel Pokorný v několika videích, která

jsme spolu natočili. Toho si moc vážím. Synodní rada uspořádala sbírku na projekt přímo na synodu naší církve, což беру jako velký projev vyjádření podpory a projev důvěry naší církve jako takové. Věřím, že jako církev jsme jedno tělo Kristovo. Když jedna část trpí, trpíme všichni. Na Ukrajině jsou také křesťané, kteří dennodenně pomáhají druhým. Je naší odpovědností jim pomoci nést břemena. Obracím se proto na sbory s prosbou, aby tento projekt sdílely, případně zvážily uspořádání sbírky.

Jak se může zapojit jednotlivý čtenář?

Pomoci lze několika způsoby. Především budeme vděční za modlitby – za samotné dobrovolníky i za přípravu prvního pobytu, který se uskuteční letos na podzim. Projekt je možné podpořit i finančně – jako jednotlivce nebo jako sbor. A pokud má někdo chuť pomoci osobně, může se zapojit i jako dobrovolník. Všechny formy podpory jsou přehledně popsány na našem webu.

Jaké reakce zatím projekt vyvolává?

Setkávám se se dvěma typy reakcí. Některým lidem se projekt velmi líbí a souzní s ním. Jiní mají pocit, že válka trvá dlouho a že pomoc už není aktuální. Já to ale vidím jinak – čím déle konflikt trvá, tím důležitější je nezapomínat na ty, kteří denně nesou jeho tíhu, a začít pečovat o ty, kdo sami pečují.

Co tě přimělo věnovat se lidem zasaženým válkou?

Protože vím, že je to potřeba. Někdy stačí být jen přítomný, naslouchat, být nablízku. Po třech cestách na Ukrajinu mám k tamním lidem a dobrovolníkům velmi blízko. Vnímám v tom i Boží vedení – a když vnímám, že mi Bůh ukazuje směr, chci jít.

Co najdeme na vašich webových stránkách?

Najdete tam video, které představuje celý projekt, informace o ukrajinských dobrovolnících, o náplni a smyslu pobytu i jeho konkrétní parametry – pro kolik lidí bude, kdy proběhne a jaké jsou náklady. Jsou tam také odkazy na sociální sítě anebo třeba píseň – modlitbu za Ukrajinu s názvem „Blízko jsi“.

připravil **Tomáš Zajíc**, foto: archiv respondenta

POSLEDNÍ SLOVO

Žít v rezonanci

Znáš to? Nějaké jméno a myšlenka se ti pořád vracejí. Nejdřív jednou, pak podruhé. A potřetí už to vlastně nejde ignorovat. Zase na ni nebo na něj myslíš, a přitom k tomu nemáš žádný citový ani jiný patrný důvod. Nakonec vezmeš ten vnitřní hlas vážně. Ten zvláštní jev mezi nebem a zemí, který se nedá vysvětlit, ale který mnozí znají. Cítíš, že se „něco děje“. Jako by v tobě bylo něco, co dokáže zachytit i jemné vibrace. Ano, máme v sobě něco jako „rezonanční orgán“, jakýsi seismograf pro to, co visí ve vzduchu a ještě se nedá uchopit. Orgán, který nás propojuje dál, než sahají naše vlastní prožitky a vědomosti. Který v nás rozeznává strunu, kdykoli se setkáme s lidmi a tvory kolem nás – ano, s celým světem a tím, co je ve své podstatě zcela neuchopitelné.

Nakonec už to nejde dál ignorovat. Pořád ti ta osoba přichází na mysl. A tak to vezmeš vážně, vezmeš telefon do ruky a jednoduše se zeptáš: „Mám takový pocit, takové tušení, pořád na tebe musím myslet. Jak se máš?“ Ten druhý je překvapený – a potěšený: „Že právě teď na mě myslíš... to mě opravdu zahřálo. Ani nevíš, jak moc mi to přišlo vhod.“ Nebo: „Děkuju, že voláš. Opravdu... mám nějaké novinky.“

Někteří tomu říkají intuice. Jiní živá představitivost. Nebo snad empatie? Pro mě je to každopádně skutečný Boží dar, to vnitřní rezonanční

ústrojí. Umožňuje mi myslet a cítit dál než jen sám sebe. Dává mi spojení se světem navzdory velkým vzdálenostem. Znovu mi otevírá nebe, rozšiřuje obzor, dává světu větší hloubku i šíři. Dává prostor víře i důvěře. Udržuje mě v živých vztazích.

Hartmut Rosa, německý sociolog z Jeny, říká, že tato schopnost a touha po rezonanci jsou základním zdrojem energie pro lidské jednání i pro společenskou soudržnost vůbec. Potřebujeme tuto touhu po rezonanci, abychom mohli jednat v našich sociálních vztazích, abychom odpovědně zacházeli s věcmi i přírodou, abychom dokázali definovat smysl – a nakonec, abychom se neustále vraceli k sobě samým jako k citlivým a bdělým bytostem.

I náš vztah k Bohu z toho žije. Žije z toho, že máme antény natažené ven i dovnitř, abychom mohli potkat pramen lásky. Potřebujeme žít v rezonanci. Tak jsme spojeni i s tím, čemu lidé před námi věřili a v co doufali. Každý den se znovu natahujeme po důvěře a naději, navzdory tomu, co vidíme kolem sebe. Jsme Bohem obdařeni tím, co je třeba pro život ve vztazích a odpovědnosti. Znáš to?

Theresa Rinecker, regionální biskupka v církevní oblasti Görlitz, Evangelická církev Berlín – Brandenburg Slezská Horní Lužice, přeložila

Daniela Hamrová

Setkání s Jiným. (Nekostel, Praha, ostrov Štvanice, 3. 6. 2025.)

foto: ARo

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto Tomáš Znamenáček (pobyt
pro děti s postižením v Táboře
J. A. K. v Bělči n. Orlicí)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka zářijového čísla
ČB 9/2025 je 17. 8. 2025.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300
IBAN: CZ93
03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

– audioverze

– řazení podle rubrik

– verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Tělo a víra.

Stopy milosti

KONFERENCE
KŘEŠŤANSKÝCH
PĚSTOUNŮ

3. ROČNÍK

SDÍLENÍ RADOSTÍ, STAROSTÍ A ZÁZRAKŮ

4. ŘÍJNA 2025

9 - 17 HODIN / PODĚBRADY

KRESTANSKY-PESTOUNI@SEZNAM.CZ / 608 215 275

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY ZVE NA KURZY CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ a UNIVERZITY TŘETÍHO VĚKU

V zimním semestru ak. roku 2025/26 nabízíme veřejnosti vynikající kurzy s odborníky z ETF UK. Kromě Prahy také v Olomouci a v Plzni.

Praha

– Ježíšova znamení u Jana

s doc. Janem Roskovcem

– Vybraná témata z etiky

s doc. Jindřichem Halamou a dr. Ondřejem Fischerem

Plzeň

– Bůh filosofů

s prof. Lenkou Karfíkovou, dr. Olgou Navrátilovou a dr. Janem Kranátem

Olomouc

– Klíčové kapitoly evangelisty Lukáše

s doc. Jiřím Mrázkem

Začínáme hned první týden v říjnu 2025. Podrobnější informace naleznete na našich webových stránkách. Přihlášky podávejte na děkanátu ETF UK, tel: 221 988 216, nebo e-mailem na office@etf.cuni.cz.

Univerzita
Karlova

www.etf.cuni.cz

[@etfunikarlova](https://www.facebook.com/etfunikarlova)

[@etf_unikarlova](https://www.instagram.com/etf_unikarlova)